

Inventering av kulturvärden längs sex värmländska vattendrag

Arvika, Årjäng, Torsby och Hagfors kommuner,
Värmlands län
2015:55

VÄRMLANDS MUSEUM
Enheten för kulturmiljö och regional utveckling

Box 335
651 08 Karlstad
Tel: 054 - 701 19 00 Fax: 054 - 701 19 98
E-post: museet@varmlandsmuseum.se
Hemsida: www.varmlandsmuseum.se

Inventering av kulturvärden längs sex värmländska vattendrag

Arvika, Årjäng, Torsby och Hagfors kommuner,
Värmlands län

Dnr: 15.270.162.

Värmlands Museum

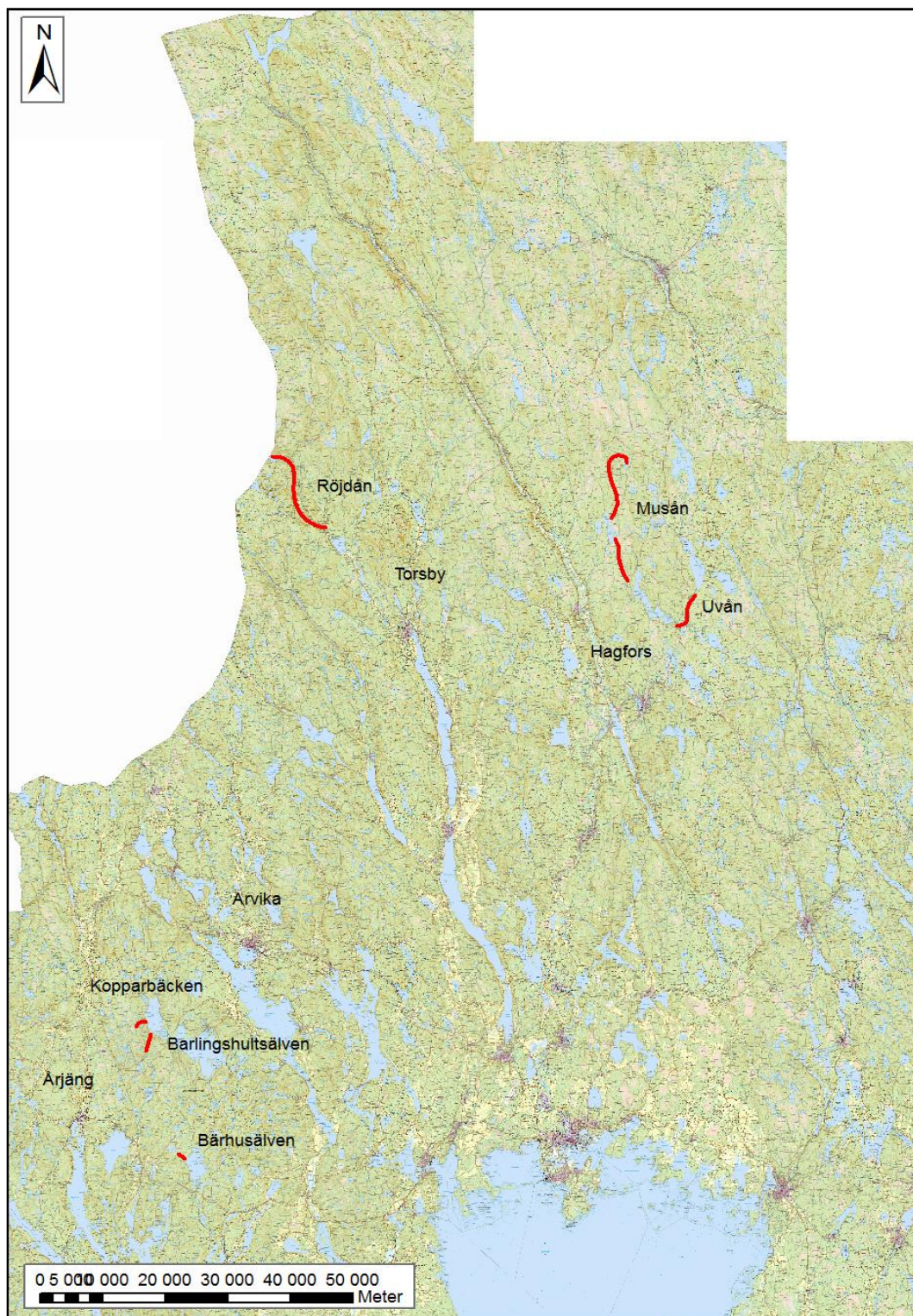
Monica Björklund, Mattias Libeck, Björn Wallbom
Enheten för kulturmiljö

Innehållsförteckning

Bakgrund	6
Beskrivning av uppdrag	6
Metod	7
Resultat och diskussion	8
Inventering av kulturlämningar	10
Röjdån	10
Översiktsskildrer örer Röjdån presenterade från norr till söder	16
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Röjdån, punktobjekt	19
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Röjdån, linjeobjekt	25
Kulturrhistorisk värdefull bebyggelse utmed Röjdån	32
Översiktssbild örer kulturrhistorisk värdefull bebyggelse utmed Röjdån	40
Inventering av forn – och kulturlämningar	41
Musån	41
Tabell örer påträffade kultur – och fornlämningar vid Musån, punktobjekt.	52
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Musån, linjeobjekt	57
Kulturrhistorisk värdefull bebyggelse utmed Musån	59
Översiktssbild örer kulturrhistorisk värdefull bebyggelse utmed Musån	64
Inventering av kulturlämningar	65
Uvån	65
Översiktssbilder örer Uvån presenterade från norr till söder	70
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Uvån, punktobjekt	72
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Uvån, linjeobjekt	73
Kulturrhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Uvån	79
Översiktssbild örer kulturrhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Uvån	88
Inventering av kulturlämningar	89
Barlingshultsälven	89
Översiktssbild örer Barlingshultsälven	97
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, punktobjekt.	98
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, linjeobjekt.	103
Kulturrhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Barlingshultsälven	107
Översiktssbild kulturrhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Barlingshultsälven..	110
Inventering av kulturlämningar	111
Bärhusälven	111
Översiktssbild örer Bärhusälven	114
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, punktobjekt. ...	115
Tabell örer påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, linjeobjekt.	116
Inventering av kulturlämningar	117
Kopparebäcken	117
Översiktssbild örer Kopparbäcken	118
Tabell örer påträffad kulturlämning vid Kopparbäcken, linjeobjekt.	119
Tekniska och administrativa uppgifter	120
Referenser	121
Värmlands Arkiv	122

Inledning

Värmlands Museum har på uppdrag av Länsstyrelsen i Värmland inventerat kulturhistoriska värden i sex vattendrag i Värmland under hösten år 2015. Arbetet har utförts av arkeologerna Ellinor Forssell och Björn Wallbom samt byggnadsantikvarierna Monica Björklund och Mattias Libeck.

Figur 1. Översikt över aktuella utredningsområden markerade med rött. ©Lantmäteriet 2004-11-28. Ur SeSverige.

Bakgrund

Vattenmyndigheterna för de olika vattenområdena i Sverige har sammanställt ett planeringsunderlag med uppgifter om vattnens status, ur naturvetenskaplig synvinkel, och en översiktlig påverkansanalys har tagits fram inför ett planerat långtgående åtgärdsarbete. Underlaget saknar dock lättillgängliga, överskådliga och kompletta uppgifter om kulturmiljön, vilket är en allvarig lucka i planeringsunderlaget, då det kan finnas målkonflikter mellan att bevara kulturmiljövärden och att återställa vattendrag till ett hydrologiskt och biologiskt bättre tillstånd.

De befintliga kunskapsunderlagen för kulturmiljön har i dag stora brister och kulturmiljöinventeringar av vattendrag saknas som regel, vilket har medfört att myndigheternas vattenanknutna arbete har försvårats. Arbetet med att åtgärda dessa kunskapsbrister bedrivs för närvarande inom landets vattendistrikt. Värmlands län ingår i Västerhavets vattendistrikt och ingår tillsammans med övriga län inom vattendistriktet i ett gemensamt projekt kallat VaKul - Vattenförvaltning och kulturmiljö - Västerhavets vattendistrikt.

År 2011 och 2013 samt 2014 har tidigare inventeringar genomförts i Rottnan, Halgån och Kölan i Torsby och Hagfors kommuner, Älgån och Mörtebäcken i Arvika kommun och Acksjöälven i Hagfors kommun samt Nordmarksälven och Dammälven i Filipstads kommun. Vidare även Lillälven i Säffle kommun.

Länsstyrelsen i Värmland beslutade under hösten 2014 att en inventering av kulturhistoriska värden skulle ske längs tre vattendrag inom skilda kommuner i Värmland.

Inför inventeringen kunde konstateras att det inom de för studien valda vattendragen fanns ett flertal registrerade inom skog & historia samt lämningar registrerade i fornminnesregistret i anslutning till vattendragen. Dessa är beskrivna i löpande texten.

Beskrivning av uppdrag

De områden och vattendrag vilka ingick i inventeringen utgjordes av:

- Inventeringsområdet 2015 omfattar Musån från Brunnberg till Mussjön och från Mussjön till sjön Knon. Uvån från sjön Naren till sjön Uppämten. Barlingshusälven från sjön Lelången till sjön Övre Gla. Kopparebäcken från Rulleretjärnen till sjön Övre Gla. Bärhushälven från Lilla Bör till Stora Bör. Röjdan från Röjdafors till Östmark. Vattendragen ligger i Arvika, Årjäng och Hagfors samt Torsby kommuner och omfattar en sträcka av cirka 5,25 mil.
- Inventering kommer att täcka vattendraget samt 25 meter på båda sidor vattendraget räknat från dess strandkanter.
- Inventeringen omfattar fasta fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar, kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt granskning av befintliga objekt i Skogsstyrelsens register Skog &

Historia.

- Efter inventering kommer påträffade lämningar inrapporteras till FMIS, detta gäller även de lämningar i Skog & Historia som visar sig vara fasta fornlämningar.

- En enkel rapport redovisar inventeringens resultat innehållande metodbeskrivning, objektbeskrivningar med antikvarisk bedömning samt kartor med objekten och inventerade områden utmärkta.

Metod

Inventering av forn- och kulturlämningar

För att svara upp till syftet med inventeringen genomförde Värmlands Museum studier av FMIS och Skog & Historia inför fältarbetet. Vidare genomfördes ett besök vid Värmlandsarkiv där material kring flottning i vattendragen studerades. Dessa studier tillsammans med kartstudier kom sedan att ligga till grund för inventeringarna i fält.

Potentiella lämningar utifrån kartstudier, såsom i huvudsak kvarnar, kom att utgöra ett GIS skikt efter det att de historiska kartorna rektifierats i programmet ArcGis 10.1. Ett annat GIS skikt utgjordes av potentiella fångst- och kolningsgropar vilka framkom genom studier av terrängkuggningskartan i FMIS. Dessa shapefiler, tillsammans med Skog & historia lämningar samt lämningar registrerade i FMIS lades över i en handdator vilken tillsammans med en GPS kom att användas vid inventeringarna.

Bakgrundskarta utgjordes av terrängkartan eftersom denna även innehåller höjdkurvor. Höjdkurvorna indikerar var det kan finnas fall och var man därmed kan finna lämningar efter industrilämningar och/eller flottningslämningar. I de fall det var möjligt inventerade arkeologerna varsin sida av vattendragen i andra fall genomförde vi gemensamma inventeringar. Den okulära inventeringen kompletterades i vissa fall, i anslutning till misstänkta anläggningar, med provstick med jordsond.

I samband med inventeringarna dokumenterades lämningarna genom digital fotografering samt inmätning med handdator i rikets koordinatnät, Sweref 99 TM. Beskrivningar upprättades efter Riksantikvarieämbetets modell i ett för ändamålet framtaget digitalt formulär.

Efter avslutad inventering kom påträffade lämningar att föras in i FMIS.

Inventering av kulturhistorisk värdefull bebyggelse

Vid arkeologernas inventering av vattendragen markerades funna byggnader på kartor i en handdator. Efter markeringarna i handdatorn samt viss övrig kartstudie genomfördes en inventering av kulturhistorisk värdefull bebyggelse längs med vattendragen.

Byggnaderna okulärbesiktigades och fotograferades. Inga uppmättningsarbeten gjordes men viss skadebesiktning utfördes.

Utifrån den fysiska byggnaden har en kulturhistorisk värdering gjorts. Värderingen har utgått ifrån Axel Unnerbäcks värderingsmodell av kulturhistorisk värdefull bebyggelse.

I Unnerbäcks modell är motiven för värderingen uppdelade i dokumentvärden och upplevelsevärden. Dokumentvärden är mer objektivt grundade värden medan upplevelsevärdena är mer subjektiva till sin karaktär. Dokumentvärden kan vara byggnadshistoriskt värde, arkitekturhistoriskt värde, samhällshistoriskt värde, socialhistoriskt värde, personhistoriskt värde och teknikhistoriskt värde.

Upplevelsevärden kan vara konstnärligt värde, patina, miljöskapande värde, identitetsvärde, kontinuitetsvärde, traditionsvärde och symbolvärde. Till grundvärdena finns sedan förstärkande värden som t.ex. kvalitet, autenticitet, pedagogiskt värde, sällsynthet och representativitet.

Modellen finns beskriven i boken Kulturhistorisk värdering av bebyggelse, Axel Unnerbäck, Riksantikvarieämbetet, 2002, ISBN 91-7209-251-3.

Resultat och diskussion

Forn – och kulturlämningar

I samband med inventeringen påträffades sammanlagt 364 objekt, varav enstaka utgjorde Skog & Historia lämningar medan andra var registrerade i FMIS och diskuteras i rapporten.

Vid inventeringen framkom i huvudsak flottningslämningar efter dammar, ledarmar såsom enkel – och dubbelkistor samt kilstensmurar men även styrsärmar och stenslänter, stenrens och stötbottnar. Framförallt handlade det om stenrens men även ett flertal stenslänter och ledarmar påträffades. De vattendrag som utmärkte sig vad gällde mängden flottningslämningar var Rördån, Uvån och Barlingshultsälven. Rördån i Torsby kommun och Uvån i Hagfors kommun påminde om varandra både vad gällde de topografiska förhållandena och vad gällde förekomsten av lämningstyper. I båda dessa vattendrag dominerade stenrens men det fanns även gott om stenslänter och ledarmar. Här fanns även kombinerade stenrens/stenslänter/ledarmar vilket inte varit lika tydligt vid tidigare inventeringar i länet. Delar

av konstruktionen kunde bestå av en ledarm medan en annan del var en stenslänt och så vidare. Anläggningarna som är relativt långsträckta ligger i huvudsak placerade där vattendragen gör kraftiga krökar. Alternativt i krångliga passager såsom fall av olika slag eller i anslutning till myrmarker i de fall där vattnet även har hög hastighet.

De vid inventeringen påträffade flottningslämningarna kan delas in i skilda typer av flottledskonstruktioner vilka kort beskrivs nedan:

Stenrens: Lämningar i form av strängar, vallar med sten av skilda storlekar vilka lagts upp längs vattendraget i syfte att rensa detta från sten för att öka framkomligheten. Stenrens kan även ha uppkommit som ett resultat att man velat öka vattenflödet i vattnet i samband med utvinning av vattenkraft.

Dubbelkistor och enkelkistor: Ledarmar i trä vilka fylldes med sten, grus alternativt sand vilka hade till uppgift att styra virket rätt. Enkelkistan utgjordes av en enkel timrad vägg med bettingar eller stödkistor vilka var fyllda med sten, grus eller sand. Enkelkistan var inbyggd i strandkanten medan dubbelkistan låg fristående. Dubbelkistan utgjordes av en träram med bettingar vilka tillsammans bildade ett fackverk som var fyllda med sten, grus eller sand.

Kilstensmurar: Ledarm av sten med huggna stenar. Stenarna i muren fogades tätt samman och förstärktes med krampor i fogarna. Kilstensmurarna var de tåligaste ledarmarna.

Styrskärmar: För att styra virket längre ut i fåran byggdes skärmar i kanten eller i mitten av vattendraget, de första i rundvirke och senare i betong.

Stöttbottnar/skibord: En konstruktion av stockar längs botten för att undvika skrovligheter och minimera risken för att virket fastnade och orsakade brötar.

I övrigt påträffades ett flertal kolningsanläggningar i form av kolningsgropar vid Musån. Flertalet av dessa anträffades genom studier av terrängskuggningskartor i FMIS. Enstaka industrilämningar i form av sågar, kvarnar och kraftstationer påträffades i Röjdan, Musån och Barlingshultsälven. Vid Röjdan fanns även en skans (172) inlagd i skog & historia, delar av denna, och de anläggningar vilka låg närmast vattnet kom att beskrivas och mätas in.

Inventering av kulturlämningar

Röjdån

Röjdån rinner från sjön Röjden vid gränsen till Norge och vidare ned till sjöarna Kläggen, Flaten, Velen och Kilen för att slutligen mynna ut i sjön Övre Fryken. Det område som inventerats sträcker sig från sjön Röjden till Östmark i anslutning till sjön Kläggen. Sträckan är cirka 16 kilometer lång. Vattendraget rinner i huvudsak fram i kuperad och blockbunden skogsmark i en mer eller mindre tydlig dalgång. Det förekommer flera kraftigt strömmande partier längs den bitvis meandrande sträckan av vattendraget. De södra delarna, i närheten av Östmark, innehåller högre grad av bebyggelse och uppodlade marker i en något mer utpräglad slättbygd.

Vid inventeringen påträffades sammanlagt 157 objekt, i området fanns dessutom sedan tidigare ett fåtal lämningar inlagda i FMIS i form av industrilämningar såsom en hammare (RAÄ 307) och kvarnar och sågar. En rad skog & historia lämningar fanns sedan tidigare registrerade längs vattendraget, varav två kom att utgöra delar av inventeringsresultaten. Det rörde sig om en skans från andra världskriget (SOH 50623) och en bebyggelse lämning (SOH 8101).

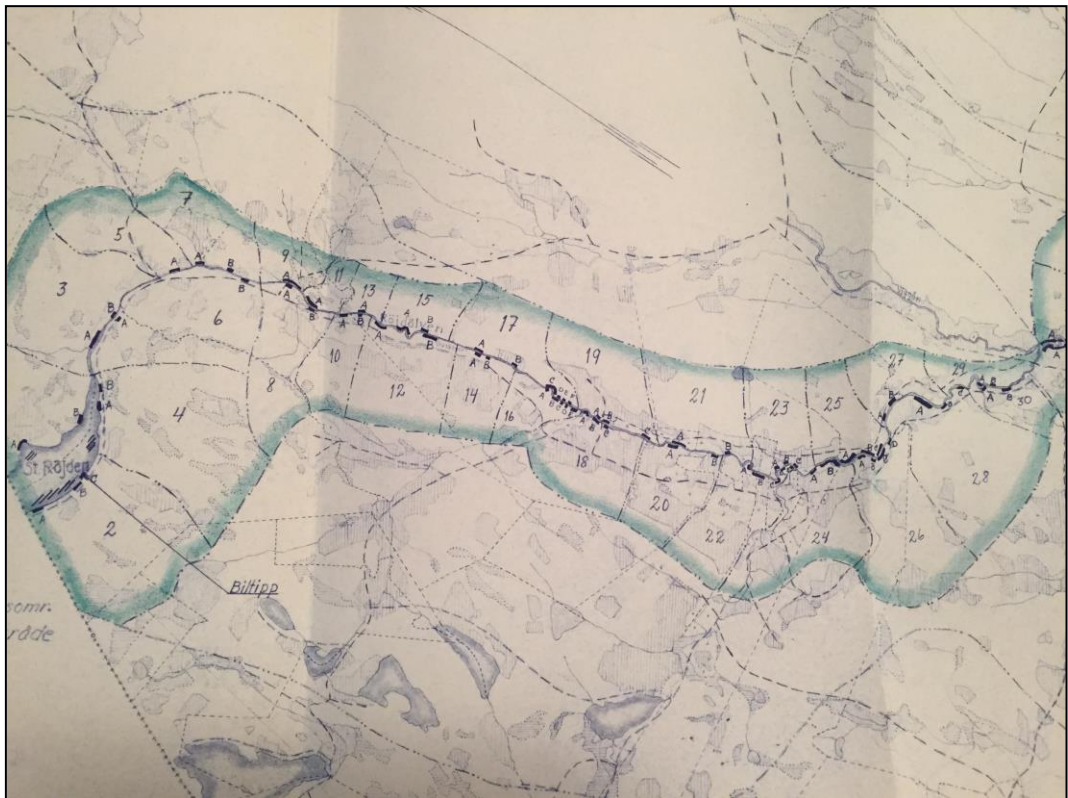
Figur 2. Foto över hammarområdet (RAÄ 307). Foto från nordväst. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Figur 3. Foto över stenrens (obj. 152). Foto från norr. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Merparten av de påträffade objekten utgörs av stenrens som är cirka 20-500 meter långa och 2-4 meter breda och 0,1-1 meter höga. Stenrensen ligger ofta ett stycke från själva älvfåran och innehåller alltifrån småstenar till större stenblock. Några av dessa har dessutom haft funktionen som ledarmar eller stenslänter och utgörs därmed till vissa delar av anlagda konstruktioner.

Stenslänterna är mellan cirka 15-150 meter långa och 3-4 meter breda samt mellan 0,5- 1 meter höga i den del som är vänd bort från vattnet. I vissa fall har man nyttat platsens topografi och anlagt stenslänterna i naturliga sluttningar men oftast har man fått bygga upp dessa så att de lutat ned mot vattendraget. De är därför kallmurade i ena änden och mellan 0,5-1 meter höga för att möjliggöra en sned yta ned mot vattnet.

Figur 4. En karta över vältplatser från år 1963 visar att det fanns ett stort antal sådana längs hela Rödåns sträckning mellan sjön Rödjen och sjön Kläggen. Virket flottades i huvudsak under maj och juni och de samlade virkesmassorna vältes då ut i älven under det att vattnet släpptes på vid fördämningarna vid sjön Rödjen.

Ett flertal ledarmar påträffades inom inventeringsområdet. Ledarmarna är mellan cirka 15-60 meter långa och mellan 1-3 meter breda och 0,3-1 meter höga. Ingen av ledarmarna hade synliga stockvarv eller bettingar. Den stora mängden flottningslämningar längs vattendraget skvallrar om att flottningen skett under en längre tid i detta område. Enstaka stenslänter är också kraftigt överväxta med både torv och större träd. Fryksdalens flottningsförenings arkiv sträcker sig från 1830-talet och framåt. När flottningen inleddes i de mindre vattendragen har säkerligen varierat kraftigt men klart är att flottningen i Rödjan upphörde år 1967. I ett protokoll rörande virkesutdrivningen längs Rödjan från år 1964 framgår det att lösvirkesflottningen minskat markant från 1940-50-talen i hela Fryksdalen. Anledningen till detta sägs bero på vägnätets utbyggnad vilket resulterat i att man lättare kan köra ut timret med bilar. En annan viktig anledning är de dyrare kostnaderna för arbetskraft i samband med flottning och barkning av timret (Arkivcentrum, F2 30).

Figur 5. En typisk stenslänt längs Röjdåns stränder (Obj 22). Anläggningen ligger längs Röjdåns norra strand, ett stycke ifrån denna, och älven har sannolikt legat upp mot björkarna i bilden i samband med flottningen. Foto från öster. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

De anträffade styrskärmarna var byggda i betong och trä och var mellan 8-80 meter långa.

Figur 6. Skyttetorn i järn på toppen av en betongbunker (Obj. 33). Foto från väster. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Vid Röjdåfors påträffades ett flertal gevärsvärn, löpgravar och skyddsrum vilka visade sig tillhöra skans 172. I anslutning till denna och i närheten av vattendraget fanns även långa rader av stridsvagnshinder tillverkade av större stenblock. Skansen är relativt stor och ligger i anslutning till vägkorsningen vid Röjdåfors. Enligt Nilsson 1999 var skansen en av de strategiskt viktigaste försvarspunkterna i norra Värmland och utbyggnaden av området och befästningsverken hade

under krigsåren en hög prioritet. Den byggdes 1940-41 och försvarades tidvis av 34. gränsförsvarskompani. Tillsammans med skans 171 "Arnsjön" (GC...) var uppgiften att hejda framträngande tyska trupper, ifall dessa skulle ha invaderat Sverige ifrån det ockuperade Norge, på deras väg mot Torsby längs tre viktiga vägar som sammanstrålar i området. I detta skulle skansen i Röjdåfors blockera de två vägar som möts i byn, huvudvägen som kommer ifrån norska gränsen och leder vidare åt sydöst till Östmark/Torsby och vägen norrrut till Mattilla och Bograngen. Som det visade sig efter krigets slut fanns det verkligen planer att en tysk infanteridivision skulle rycka fram mot Fryksdalen över just Röjdåfors (Nilsson 1999: 15-18, 71).

Ett stycke söder om Älvås påträffades en grävd kanal i vilken ett flertal betongfundament var placerade. Enligt boende i Älvås skall det ha legat en kraftstation här under första hälften av 1900-talet. Enligt uppgift skall det ha varit bröderna Ragnar och Rikard Fredsberg från Berg i Hollandstorp som anlade och drev kraftstationen.

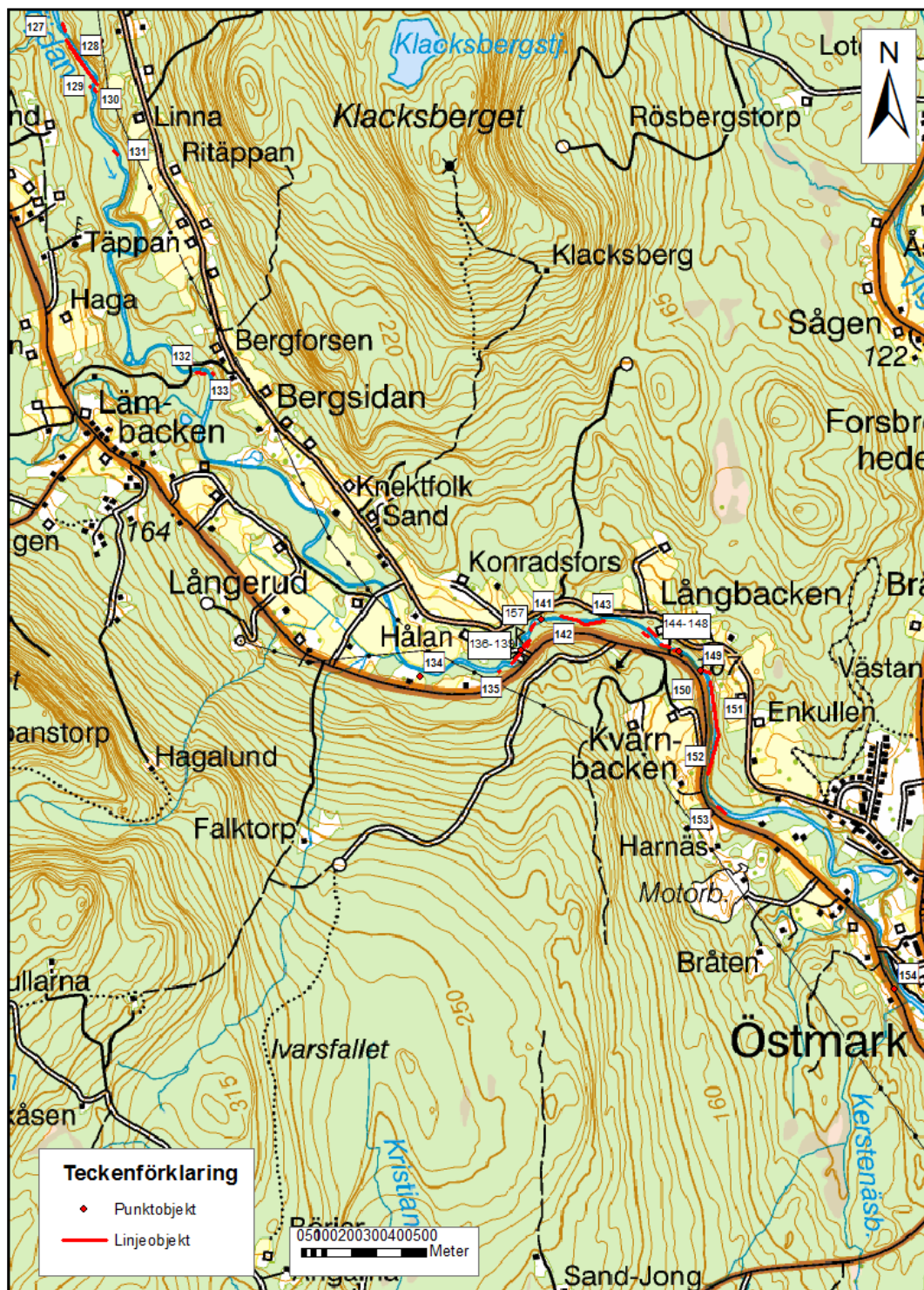
Figur 7. Kanal och lämningar efter kraftstation i form av betongpelare på omse sidor av den grävda kanalen (Obj 62 & 63). Foto från söder. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Enligt historiska kartakter skall det ha funnits kvarnar på ett flertal platser efter hemmanen Västra Måltjärn och Östmark. Vid besök på platserna fanns emellertid inga synliga lämningar efter dessa varför de registreras som kvarn, uppgift om.

Översiktsbilder över Röjdån presenterade från norr till söder

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Röjdån, punktojekt.

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
1	Övrigt	röjda ytor	Skogsmark	Blandskog	369160,866607812	6697322,54047913	flack moränmark	2,3
7	Kvarn	stöpafors kvarn	Skogsmark	Blandskog	369941,334309832	6697339,82213575		2,5
11	Dammanläggning	damm eller sprängsten, 6x3 m n-s och 1,5 m h av 0,2-0,5 m sr stenar.	Skogsmark	Blandskog	370017,024432184	6697327,63597154	Älvravin	2,3
12	Övrigt	kraftstation 16x8 m betongränna damm i v med betongfundament för vattenrör	Skogsmark	Blandskog	370038,409658247	6697306,06270841	kuperad moränmark	2,4
14	Övrigt	kraftstation, betongtorn och 6x6 m st husgrund, med vattenränna 14x2 m och 0,5 m dj	Skogsmark	Blandskog	370036,316692684	6697347,75266196	älvravin	3,3
15	Övrigt	raserad stötbotten nedom fallet?	Skogsmark	Blandskog	370042,20851388	6697337,69529697		5,7
18	Flottningsanläggning	stenrens 10x2 m och 0,5 m h av 0,1-0,4 mm st stenar	Skogsmark	Blandskog			flack moränmark	
20	Kvarnlämning	kvarn uppgift om, inga synliga lämningar	Skogsmark	Blandskog	370300,372956344	6697375,81883099	flack moräönmark	2,1
24	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn,	Skogsmark	Blandskog	370563,786529	6697147,0260144	mindre moränhöjd	1,9

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
		2x2 m			662	5		
25	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370572, 886690 62	6697134, 0684971 8	mindre moränhöjd	2,2
26	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370575, 003759 218	6697128, 9769547 7	mindre moränhöjd	1,9
27	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370574, 713467 57	6697123, 4139063 4	mindre moränhöjd	2,2
29	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370589, 042486 849	6697135, 9076362	mindre moränhöjd	2,2
30	Militärhistorisk anläggning	skyddsrum 10x10 m st och 1 m h, betongtrappa i o ned till ståldörr	Skogsmark	Blandskog	370583, 960825 24	6697119, 7401701 7		1,9
31	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370595, 055244 402	6697129, 1909857 7	mindre moränhöjd	2,3
32	Militärhistorisk anläggning	täckt betongvärn, 2x2 m	Skogsmark	Blandskog	370603, 337262 045	6697121, 6503349 1	mindre moränhöjd	2,2
33	Militärhistorisk anläggning	bunker med skyttetorn, runt i järn, 6 skottgluggar , 1 m diam Och 0,5 m h, ingång i v.	Skogsmark	Blandskog	370605, 341178 823	6697110, 8036699 2		2,2
34	Flottningsanläggning	styrskärm i betong, 20x0,3 och 1 m h parallellt med vattendraget, nedan bro.	Skogsmark	Blandskog	370653, 288621 014	6697132, 6888909 1	flack moränmark	1,8
35	Dammanläggning	damm i betong	Skogsmark	Blandskog	370678, 923314 438	6697114, 1264711 9		1,5

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
37	Militärhistorisk anläggning	betongvärn 2x2 m st intill löpgrav i v	Skogsmark	Blandskog	370768, 761097 657	6697047, 2047001 2		2,9
38	Flottningsanläggning	stenslänt, 15x3 och 1 m h i s av 0,2-0,8 m stenar raserad i o av stridsvagnshinder	Skogsmark	Blandskog	370773, 928049 809	6697039, 9611413 2		3,1
39	Militärhistorisk anläggning	betongvärn 2x2 m st	Skogsmark	Blandskog	370807, 415019 103	6696991, 3954745 6		
40	Militärhistorisk anläggning	gravt skyttevärn i löpgrav, 2x1 o-v m och 0,3 m dj	Skogsmark	Blandskog	370825, 610760 803	6696991, 1195174 4		
42	Militärhistorisk anläggning	gravt skyttevärn i löpgrav, 2x1 o-v m och 0,3 m dj	Skogsmark	Blandskog	370808, 507933 13	6696980, 7671567 1		
43	Militärhistorisk anläggning	kulsprutebunkar, 4 m diam och 2 m h, betong, 8 skottgluggar 0,6 m st, nedgravd ingång i s	Skogsmark	Barrskog	370821, 631993 528	6696974, 9125189 4	moränhöjd	2,6
49	Flottningsanläggning	stenrens 10x1 n-s m och 05 m h av 0,2-0,5 m st stenar, kolla karta rojnrose ?	Skogsmark	Blandskog	371134, 125542 702	6696717, 4637493 2	flack moränmark	2,3
50	Flottningsanläggning	stenrens 10x2 n-s m och 05 m h av 0,2-0,5 m st stenar, kolla karta rojnrose ?	Skogsmark	Blandskog	371130, 335664 347	6696683, 2292548 6	flack moränmark	2,2

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
58	Flottningsanläggning	stengardesgard, 40x4 m och 0,3 m h av 0,2-0,6 m st stenar.	Skogsmark	Blandskog	371612,823428901	6695525,8351322	flack moränmark	2,3
60	Bebyggelseanläggning	husgrund svaravgränsad, sannbolikt 5x4 m nv-so. i so ar ett spismursrose, 2 m diam och 0,7 m h av 0,1--0,4 m st stenar, tegelrester synliga.	Skogsmark	Blandskog	371618,59247999	6695473,05634756	flack moränmark	1,8
63	Övrigt	Kraftstation, 8x5 m n-s, bestående av 3 betongpejare, 0,5-2 m h och 0,5 m br i basen. i kanalen ar storre betongstycken	Skogsmark	Hygge	371641,851448897	6695368,570849	kuperad moränmark	2,3
75	Övrigt	fundament 3x1 ns och 2 m h av 0,3-1 m st stenar i fem synliga varv	Skogsmark	Blandskog	371932,760070557	6694211,13609458	o sluttande moränmark	2,1
92	Flottningsanläggning	styrskärm i betong, 8x0,4 m n-s och 1,5 m h.	Skogsmark	Blandskog	372215,270279532	6692586,06461447	flack moränmark	1,9
118	Dammanläggning	dammvall/led arm 12x2x1 m h av 0,2-1 m st stenar i 3 synliga varv	Skogsmark	Blandskog	372368,707900428	6689761,18830607	flack moränmark	2,7

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
121	Kvarn	hjulgrav, 4x2 m och 0,5 m dj, stenskodda kanter av 0m2-0,4 m st stenar i varv3	Skogsmark	Blandskog	372382, 259147 538	6689690, 4908870 8		1,9
123	Flottningsanläggning	ledarm 9x2x0,6 av 0,2-1 m st stenar i 3 synliga varv	Skogsmark	Blandskog	372449, 426791 597	6689319, f 9345673 9		1,5
134	Övrigt	tvättstuga	Hagmark		374061, 170305 886	6686218, 7694793 7		2,5
137	Flottningsanläggning	raserad damm s om bef damm, 5x3 m st och 0,5 m h stenkista, knuttimrad i dubbla fackverk av 0,3 m tj stockar i 2 synliga varv , fastade med smidda spikar. sannolikt botten till dammen, raserade stenar o om, aven dammfästen	Skogsmark	Blandskog	374466, 868966 466	6686326, 0096291 2		2,1
141	Dammanläggning	dammvall 10x4 m n-s och 1,3 m h av 0,2-1,5 m st stenar. pa motsatta stranden ar endast några stenblock synliga	Skogsmark	Blandskog	374548, 582636 712	6686449, 703087	n-sluttande moränmark	3,6

PUNKTOBJEKT								
ID#	OBJEKT	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	TERRÄNG	PDOP
148	Övrigt	kraftstation	Skogsmark	Blandskog	375098,036123449	6686320,6700631		2,4
149	Övrigt	byggnad	Skogsmark	Blandskog	375183,033291661	6686244,75206631		2,5
154	Övrigt	byggnad	Skogsmark	Blandskog	375962,280726077	6684967,95869968		1,9
155	Övrigt	såg, befintlig, med ränna och damm, luckor i betong och järn	Skogsmark	Blandskog	371471,567968767	6695721,62426028		2,1

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Röjdån, linjeobjekt.

Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
2	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	stenslänt 50x4 m Och 1 m h i s av 0,1-1 m st stenar, flertalet flata.	flack moränmark	
3	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens, 20x2 m och intill 0,4 m h av 0,2-1 m st stenar	flack moränmark	
4	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens, 60x5 m och intill 1 m h av 0,2-1 m st stenar	flack moränmark	
5	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 25x2-3 m 0,2 m h av 0,1-0,9 m st stenar mycket stenrens i området	flack moränmark	
6	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,7	stenrens 100x2-3 m 0,5 m h av 0,1-0,9 m st stenar mycket stenrens i området	flack moränmark	
8	Flottningsanläggning	Skogsmark	L÷vskog	3,7	styrskärm i betong 40x0,3 och 1-1,5 m h	älvravin	
9	Flottningsanläggning	Skogsmark	L÷vskog	2,8	styrskärm av trä, bestående av stockar med stöttor, längs 8 m i sträcka. fastnaglade med spik	älvravin	
10	Flottningsanläggning	Skogsmark	L÷vskog	3,4	styrskärm i betong 40x0,3 och 1-1,5 m h	älvravin	
13	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 20x2 m och 0,5 m h av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark	
16	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 110x2-4 m och 0,5 m h av 0,1-1,5 m st stenar	flack moränmark	
17	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6,4	stenrens 45x2-3 m Och 1 mm h av 0,1-0,4 mm st sprangsten	kraftigt s-sluttande moränmark	
19	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 130x2-3 m och 0,5 m h av 0,1-1,5 m st stenar, i v till vissa delar liknande stenslänt	flack moränmark	
21	Militärhistorisk anläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	stridsvagnshinder i 3 rader 10 m br av 1,5 m st stenar	flack moränmark	
22	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	stenslänt 100x4 m Och 1 m h i n, av 0,2-0,8 m st stenar, urplockad, framförallt i v	flack moränmark	Skadad
23	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	stridsvagnshinder i 3 rader 10 m br av 1,5 m st stenar	flack moränmark	
28	Militärhistorisk anläggning			1,9	löpgrav, 35x2 och 1 m dj, stallvisa vallar 1 m br och 0,2 m h		

Linje

ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
36	Militärhistorisk anläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stridsvagnshinder i två rader 300x6 m an 1,5 m st stenar	flack moränmark	
41	Militärhistorisk anläggning			- 1,797 6931 3486 232E +3	Löpgrav, 25x2 nv-so 1 m dj, 1 m br vall at n och alven		
44	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4	stenrens 30x1,5 och 0,3 m h av 0,1-0,5 m st stenar	flack moränmark	
45	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,7	stenslänt, 60x4 m och 0,5 m h i o, kraftigt urplockad	flack moränmark	
46	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,3	stenrens 42x2-4 m Och 0,4 m h acv o,2-0,9 m st stenar	flack moränmark	
47	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenslänt 25x4 m, av 0,2-1 m st stenar, totalt urplockad, stenrens bade n och s om.	flack moränmark	
48	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 40x2-4 m Och 0,3 m h av 0,1-0,7 m st stenar	flack moränmark	
51	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 40x2-3 m Och 0,3 m h av 0,2-0,7 m st stenar	flack moränmark	
52	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenslänt, 35x4 m och 0,5 m h i s av 0,2-0,8 m st stenar. kraftigt urplockad	flack moränmark	
53	Kanal	Skogsmark	Blandskog	1,9	vattenkanal 140x1-3 mn och 0,5-1,5 m dj. i n dar kanalen ar so dj och br, har 1,5 br och 0,5 m h vall pa omse sidor, ar betongfaste i form av valv, 3x0,5 m st, över intaget från älven.	flack moränmark	
54	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	ledarm, 20x1,5 och 0,5 m h av 0,2-0,7 m st stenar, anlagd i anslutning till större stenblock, 1 m st	flack moränmark	
55	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenslänt, 38x4 m 9ch 1 m h i no av o,1-1 m st stenar. kraftigt urplockad.	flack moränmark	
56	Dammanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	dammvall, 110x1,5-3 och 0m3-1,5 m h, hogst och bredast i s, 2 m br öppningar i s och so	flack moränmark	
57	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 20x1,5 m och 0,3 m h av 0,3-1 m st stenar	flack moränmark	
59	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenslänt 25x4 m av 0,2-1,5 m st stenar, 0,5 m h i v,		

Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
					fullkomligt urplocka.		
61	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenslänt 50x4 m av 0,2-1 m st stenar, 1 m h i v, fullkomligt urplockad. stänger av kanal		
62	kanal	Skogsmark	Hygge	2,2	kanal, 100x3 m och 0,5m dj. pa omse sidor ar vallar, 2 m br och 0,5 m h	svagt s-sluttande moränmark	
64	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenslänt, 30x4 m och 0,5 m h i o av 0,1-0,8 m st stenar. Fullkomligt urplockad.	v-sluttande moränmark	
65	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens, 40x2-3 m och 0,2 m h av 0,1-0,6 m st stenar.	kuperad moränmark	
66	Flottningsanläggning	Skogsmark	Hygge	1,6	stenrens 80x2-3 m och 0,5 m h av 0,1-0,8 m st stenar	flack moränmark	Skadad
67	Flottningsanläggning	Skogsmark	Hygge	1,8	stenrens 25x2 m och 0,5 m h av 0,2-0,7 m st stenar	flack moränmark	Völbevarad
68	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens, 115x2x0,5 m av 0,2-0,8 m st sten	flack moränmark	Skadad
69	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	stenslänt 60x3x1 m h i v av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark	Skadad
70	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 40x204x0,5 av 0,1-0,8 m st stenar	flack moränmark invid bäck	
71	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	stenrens 52x2-3x0,5 aav 0,1-1 m st stenar.	flack moränmark invid bäck	
72	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenrens 50x2-3x0,5 av 0,1-0,7 m st stenar.	flack moränmark invid back	Skadad
73	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenrens 55x2-3x0,4 n h av 0,2-1 n st stenar	flack moränmark	
74	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens 44x2-3x0,4 av 0,1-9,8 m st stenar	flack moränmark invid beck	
76	Flottningsanläggning	Skogsmark	Hygge	2,3	stenrens 25x3x0,3 n h av 0,1-0,7 m st stenar	flack moränmark	
77	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 41x2x0,3 m h 0,1-1 m st stenar	flack moränmark invid	
78	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,6	stenrens 30x3x0m4 av 0,1-0m8 m stenar	flack moränmark invid back	
79	Flottningsanläggning	Skogsmark	Hygge	1,9	stenrens 20x2x0,4 av 0,2-0,8 m st stenar	flack moränmark	
80	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	3,7	stenrens 40x3 m och 0,5 m h	flack	

Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
					0,3-1 m st stenar	moränmark	
81	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	2,4	stenrens 30x2 m och 0,5 m h 01-7 m st stenar	flack moränmark	
82	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	2,5	stenrens 46x3-4 m och 0,3-0,5 m h 01-1 m st stenar	flack moränmark	
83	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenslänt 33x4 m och 1 m h i n av 0,2-1 m st stenar, sonderplockad	flack moränmark	
84	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,5	stenrens, 25x3 m och 0,3 m h av 0,1-1 m st stenar. kraftigt urplockad	flack moränmark	
85	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenslänt 25x3 m och 1 m h i n av 0,2-1 m st stenar, sonderplockad	flack moränmark	
86	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,5	stenrens, 110x3-4 m och 0,5 m h av 0,1-1 m st stenar.	flack moränmark	
87	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens, 34x4 m och 0,5 m h i n av 0,2-1 m st stenar.	flack moränmark	
88	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenrens, 130x3-4 m och 0,5 m h av 0,2-1 m st stenar.	flack moränmark	
89	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens, 110x3 m och 0,5 m h av 0,2-7 m st stenar. delvis funktion som ledarm	flack moränmark	
90	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,6	stenslänt, 30x4 m och 1 m h i v av 0,1-1,5 m st stenar.	flack moränmark	
91	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,9	stenrens , 30x3 m och 0,5 m h av 0,1-1,5 m st stenar. kraftigt urplockad	flack moränmark	
93	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenrens, 30x4 m och 1 m h av 0,1-1 m st stenar.	småkuperad moränmark	
94	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	ledarm, 30x1,5 m och 0,3-0,5 m h av 0,1-0,6 m st stenar.	flack moränmark invid myr	
95	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenrens , 25x4 m och 1 m h av 0,2- 1 m st stenar.	flack moränmark	
96	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenslänt 25x3x0,7 m h i o, av 0,1-0,,8 m st stenar	flack moränmark invid alv	
97	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,3	stenrens 88x4x1 m av 0,1-1 m st stenar	smÖkuperad moränmark	
98	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,7	stenrens 20x2 m och 0,3 m h av 0,1-0,8 m st stenar	flack moränmark	
99	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,7	stenslänt 60x4x1 m h i v av 0,1- 1 m st stenar kraftigt	intill myrmark i v	

Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
					övertorvad och beväxt med ålderdomliga träd		
100	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,5	stenrens 35x4x1 m h i v av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark	
101	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenslänt 149x4x1 m h i sv av 0,1-1 m st stenar	småkuperad moränmark	
102	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens, 50x4-8x0,5m av 0,1-1 m st stenar	småkuperad moränmark	
103	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenrens 75x0,4x0,1 av 0,1-1 m st stenar	v sluttande moränmark	
104	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	5,6	stenrens 100x0,4x1 av 0,1-1 m st stenar	v sluttande moränmark	
105	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	stenrens 75x0,4x1 av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark	
106	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	stenrens 31x4x0,7 m av 0,1-1 m st stenar	småkuperad moränmark	
107	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens 63x4x0,3-0,7 av 0,2-1,5 m st stenar	v sluttande moränmark	
108	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 99x4x0,3-1 av 0,2-1,5 m st stenar, övergår i ledarm i s, med kallmurade stenar i o	v sluttande moränmark	
109	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,3	stenrens 245x4x0,3-0,8 m h av 0,1-1,5 m st stenar	v sluttande moränmark	
110	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	stenrens 140x4x0,3-1 m h av 0,1-1,5 m st stenar, övergår i ledarm i s	flack moränmark invid alv	
111	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenslänt, 60x4x0,5 m h i v av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark invid myr	
112	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,8	stenslänt som i s övergår i ledarm. 85x4x0,3-1 m h av 0,1-1 m st stenar	kuperad moränmark invid	
113	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 60x4x0,3-1 m h av 0,1-0,3 m st stenar	kuperad moränmark invid	
114	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,8	ledarm 60x2x0,5 m av 0,2-0,5 m st stenar, övertorvad	flack moränmark	
115	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	- 1,797 6931 3486 232E +3	stenslänt 42x3x0,3-0,8 aav 0.1-1 m st stenar	flack moränmark invid	
116	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	-	stenslänt 30x3x0,5 m i v 0,1-0,6	flack	

Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
				1,797 6931 3486 232E +3	m st stenar	moränmark invid	
117	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	stenrens 25x3x0,5 av 0,1-0,5 m st stenar	flack moränmark invid	
119	Dammanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	dammvall/fundament? 20x2 0-v, och upp till 3 m h, delvis raserad, av 0,2-1 m st stenar i upp till 8 synliga varv.	flack moränmark	
120	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenslänt 60x4x1 m h i o av 0,1-1 m st st stenar i 3 synliga varv	flack moränmark	
122	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	stenrens 25x3x0,3 m av 0,2-0,7 m st stenar	kuperad moränmark	
124	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	ledarm, 15x2x1, i form av kilstensmur fylld med aten, huggna stenar i 3 varv, 0m5-1,5 m l Och 0,5 m br, dec m dj borrhål, fyllning av 0,1-0,8 m st stenar	flack moränmark	
125	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	stenslänt 20x3x1 i s av 0,2-1 m st stenar	flack moränmark	
126	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenslänt 15x3x1 i o av 0,2-1 m st stenar.	flack moränmark	
127	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,3	stenrens 40x3x1 av 0,2-1 m st stenar.	flack moränmark	
128	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	stenslänt 185x1-3x1 m h i v av 0,2-1 m st stenar, kraftigt urplockad.	flack moränmark invid	
129	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3	stenslänt 25x4x0,5 m i v av 0,2-0,8 m st stenar kraftigt övertorvad	flack moränmark invid	
130	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenslänt 15x3x0,5 m i o av 0,2-0,8 m st stenar, övertorvad	flack moränmark invid	
131	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	ledarm, 30x3 m Och 0,9 m h, övertorvad, beväxt med gammal skog	flack moränmark	
132	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	5,1	stenrens 40x2-3x0,5 av 0,2-0,9 m st stenar	flack moränmark	
133	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,7	ledarm 25x2 m och 1 m h av 0,4-1,5 m st huggna stenar i 2 synliga varv, 0,5 m br, borrhål . mellan stenkanten och	flack moränmark	

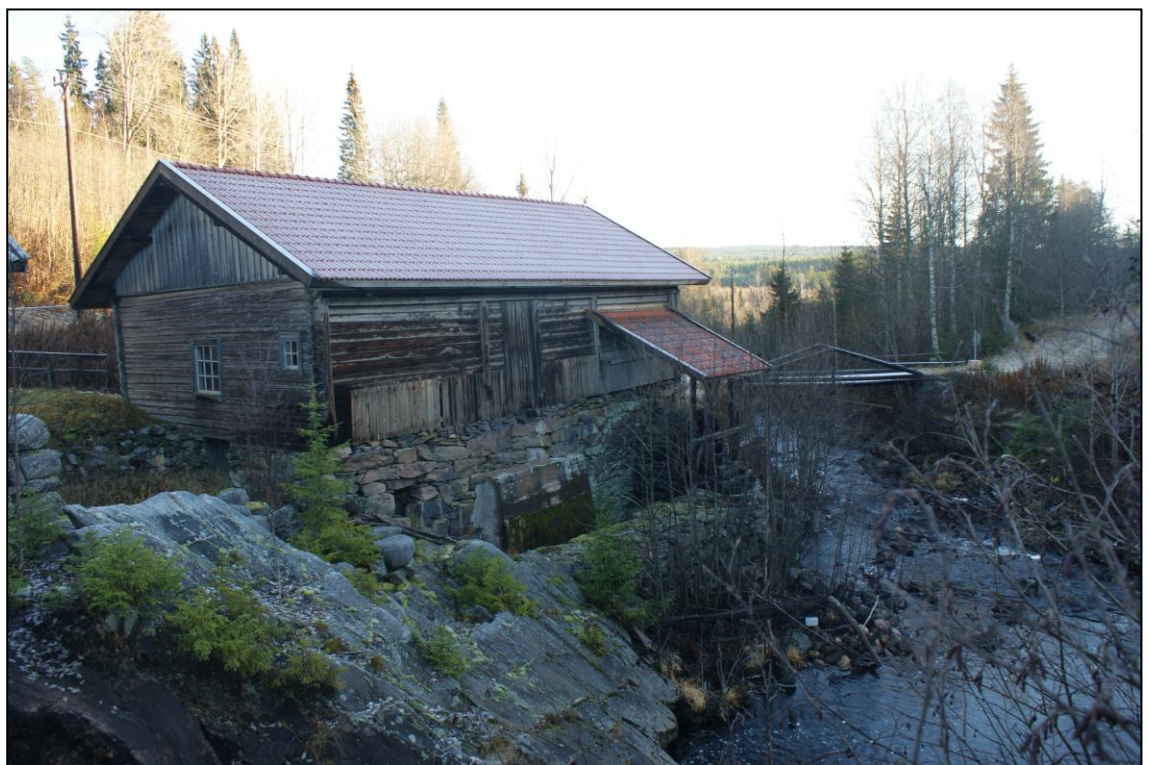
Linje							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADAD
					stranden ar stenfyllning av 0,2-0,6 m st stenar.		
135	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3	ledarm 15x3x1 av 0,3-1 m st stenar	småkuperad moränmark	
136	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	styrskärm i betong, 80x1,5 i basenx2	flack moränmark	
138	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	ledarm 50x2-3 av 0,4-1,5 m st stenar och 0,5-3 m h aven betong	n-sluttande hållmark	
139	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,3	stenrens 455x2-3 av 0,3-1,5 m st stenar.	n-sluttande hållmark	
142	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,6	stenrens 80x2-3 m och 0,5 m h av 0,2-1 m st stenar. urplockad	flack moränmark	
143	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,6	stenrens 152x4x0,7 m av 0,2-1 m st stenar s	flack moränmark invid	
144	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,4	stenrens 42x3x1 m h av 0,2-1 m st stenar	flack moränmark invid	
145	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 50x3x0,5m h av 0,2-0,8 m st stenar	flack moränmark invid	
146	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	styrskärm i betong 50x-0,3 och 1 m h	backravin	
147	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,7	ledarm 20x-2 och 1 m h av 0,2-0,8 m st stenar	backravin	
150	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	Stenrens 30x3x0,5 av 0,1-0,8 m st stenar	flack moränmark	
151	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	Stenrens 250x1-4x0,2-0,5 av 0,1-1m st stenar	flack moränmark	
152	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	Stenrens 160x1-2x0,2-0,5 av 0,1-1m st stenar	flack moränmark	
153	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	4,1	Stenrens 70x3x0,5 av 0,1-0,6m st stenar	flack moränmark	
156	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	stenrens 373x4x0,3-1 m h av 0,1-1,5 m st stenar	flack moränmark invid alv	
157	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,4	stenrens 25x2x1 av 0,2-1 m st stenar	n-sluttande hållmark	

Kulturhistorisk värdefull bebyggelse utmed Rördån

Inom inventeringsområdet utmed Rördån finns ett fåtal byggnader. Deras användningsområde är nära knutet till användandet av Rördåns vatten. Rördåfors kvarn, sågen vid Hollandstorp och kraftstationen vid Konradsfors behöver alla det fallande vattnets krafter för sin drift. De är starkt knutna till det manliga arbetet. Tvättstugan vid Konradsfors speglar istället en av de kvinnliga vardagssysslorna i tvätt och byk. Flottningen i vattendraget ägde rum fram till 1960-talets slut. Idag befintliga och vattennära byggnader kopplade till flottningen finns inte inom det här inventerade området.

Den före detta bastun belägen strax nordväst som Östmark kyrka byggdes troligen 1920-1940-tal, kanske som en del i den stora rörelse som bedrevs i Sverige kring folkbad och renlighet.

Den övre delen av Rördåns vattenflöde liksom användningen av den kom säkerligen att ändras drastiskt i och med att Rördåfors kraftstation kom i bruk 1963. Rördåfors kraftstations vattenintag startar i sjön Rördén, för att rinna i tunnlar under mark ned till själva kraftstationen belägen i Långbacken, 1,5 mil nedströms. Tillrinnande vatten kommer från Tvärån och Lillån. Kraftstationen pryds interiört av en målning gjord på plats av Sven Schüzér Brazén.

Figur 8. Rördåfors kvarn.

Figur 9. Mjölnerbostaden vid Röjdåfors kvarn. I mjölnerbostaden fanns under en tid även telegraf. I bakgrunden syns ladugård samt ytterligare ett uthus.

Röjdaset 1:40, Röjdåfors kvarn (Obj. 1).

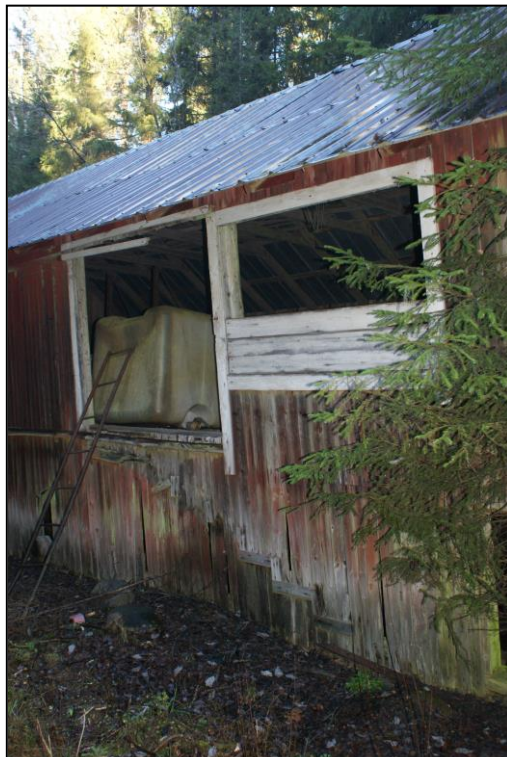
Röjdfors kvarn var i bruk fram till 1960-talet och blev 1971 förklarad som byggnadsminne enligt 3 kap lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Redan 1697 fick man rättigheter att bedriva kvarnverksamhet vid fallet i Röjdån. 1859 uppfördes den nuvarande kvarnbyggnaden av brukspatronen vid Konradsfors bruk, Konrad Fittinghoff. Vid kvarnplatsen lät han också bygga torkhus, bruksbyggnad, smedja, vadmalsstamp och sågverk med stickhyvel.

Konradsfors bruk gick i konkurs 1873, men kvarnen kom att drivas vidare. Den blev på 1880-talet köpt av det norska bolaget Lövhaugen Kompani. Under 1930-talet övertogs kvarnen av Rottneros AB. Den elektrifierades under 1940-talet. Kvarnen var i bruk fram till 1960-talet medan vadmalsstampen var i drift till omkring 1900 och sågen och stickhyveln fram till 1940-talet. 1970, efter en restaurering överlämnades kvarnen i kommunal ägo och byggnadsminnesförklarades i samband med detta.

Idag finns vid Röjdåfors kvarn förutom den timrade kvarnbyggnaden även torkhus, mjölnerbostad som även inrymt telegraf samt en ladugård, vedbod, jordkällare och uthus.

Figur 10. Ramsåg belägen vid Röjdån när byn Hollandstorp.

Figur 11. Sågen i närbild. Konturerna efter trappan upp till såggolvet syns på fasaden.

Södra Röjdåsen 1:41, Såg (Obj. 2).

Sågen är belägen i närhet till Röjdån. Själva ramsågen har drivits med vattenkraft. Ett ganska djupt och förmodligen handgrävt dike leder vatten till sågen från Röjdån. Ramsågen byttes senare ut till en sågbänk, vilken drevs med motor. Sågen är en rektangulär byggnad, byggd med regelstomme och en fasad bestående av stående slät panel målad i faluröd slamfärg. Sadeltaket är klätt med galvaniserad pannplåt. Stommen som själva sågen står på är byggd på ett något förhöjt golv. Detta för att underifrån ge plats åt sågens ramar och drivband.

När sågen uppfördes är svårt att säga. Den var dock i drift under 1950-talet. Då berättar informanter att det låg stora plank- och brädhögar med tak över ända fram mot landsvägen. Sågen byggdes och drevs av bröderna Ragnar och Rikard Fredsberg från Berg i Hollandstorp. Hjälp fick de, bland annat vid grävningen av dammen, av Axel

Jönsson, Mellanstuga, Hollandstorp. Vid sågen fanns också en smedja, den är borta nu. Bröderna hade också vattenkraftverk lite längre nedströms.

Byggnaden har ett viss kulturhistoriskt värde genom sin funktion som ramsåg, och är ett

avtryck för de småbruk och mångfacetterade småindustrier som bedrevs i landskapet Värmland under 1900-talets första hälft.

Figur 12. En tvättstuga vid Konradfors alldeles invid Röjdåns vatten.

Långerud 1:188, Tvättstuga (Obj. 3).

Tvättstugan ligger alldeles invid Röjdån är troligen uppförd under första hälften av 1900-talet. Byggnaden är ganska liten, har ett sadeltak belagt med galvaniserad pannplåt. Fasaden är klädd med falurödfärsslammad locklistpanel. Fönster finns på bägge långsidorna. Dörren in till tvättstugan är en gammal innerdörr med speglar, som med sin utformning troligen är från 1800-talets andra hälft.

Byggnaden är försedd med en eldstad. En skorsten av plåt löper ut genom taket. Tvättstugan har ett visst kulturhistoriskt värde så som byggnad och kopplat till sin dess användning. Den betonar Rjödåns betydelse för tvättning och byk och speglar en av kvinnornas vardagliga sysselsättning kopplat till vatten, jämte mannens i flottning och sågning.

Figur 13. Konradsfors Kraftstation, norra och södra fasaden.

Figur 14. Konradsfors kraftstation, östra fasaden.

Östmark 1:733, Konradsfors kraftstation(Obj. 4).

Denna byggnad uppfördes 1947-48 av Billerud AB och var avsedd att erhålla el för motsvarande 900 kW. En ansökan om tillstånd för att uppföra och därmed bibehålla en vattenkraftanläggning i Röjdån vid Konradsfors sändes in till Svea Hovrätt 1947. Kraftstationen skall ha uppförts som kraftkälla i väntan på att den stora Röjdåfors kraftstation skulle kunna tas i bruk. Då Röjdåfors kraftstation togs i bruk 1963 upphörde driften i Konradsfors. Dock fanns en så kallade frångiljare kvar i bruk i byggnaden. Under 1990-talet såldes kraftstationen till en privat brukare och har sedan dess använts som förråd/verkstad. Norr om kraftstation en bodde förr maskinisten. Österut finns förråd som hört till kraftstationen.

Kraftstationen är präglad av tidig funktionalism i sin karaktär. Den rektangulära byggnaden är uppförd i rött tegel på en grund av betong. Sadeltaket är

svagt sluttande. Sju stora fönster indelade i fyra bågar släpper in ljus från norr och väst. Mot söder och vägen finns ytterligare tre fönster samt en stor utbyggnad av betong med en öppning mot väst genom vilken vattentuben varit ansluten till byggnaden. På södra

väggen finns den ursprungliga ingången, som nu är igensatt med träpanel. Mot öste finns relativt nyupptagna garageportar.

Byggnaden har kulturhistoriskt värde kopplat både till arkitektur och användning. Utbyggnaden av vattenkraftverk var stor under 1900-talets början med målet att så snabbt som möjligt kunna elektrifiera hela landet.

Figur 15. Kraftstationen till vänster i bild. Längre ned längs vägen finns ytterligare två byggnader som använts

som förråd till kraftstationen, då den var igång.
Figur 16. Förrådsbyggnader belägna nedströms från kraftstationen.

Östmark 1:992, Förrådsbyggnad och arbetsbod.

Dessa byggnader uppförda i barackliknande utseende har verkat som förrådsbyggnader tillhörande kraftstationen. I den större byggnaden förvarades fram till 1990-talet delar och ersättningsmaterial för eldriften i området. Den mindre baracken användes som arbetsbod för linjearbetare. Den större byggnaden inrymde under 1990-talets slut en fiskodling. Den drevs inom ett EU-projekt för att främja fiskförekomst i vattendrag i norra Värmland. Byggnaderna är låga, har sadeltak belagda med plåt. Väggarnas fasader är beklädda med liggande panel målad i faluröd slamfärg. Byggnadernas kulturhistoriska värde ligger i att de kan knytas funktionsmässigt till kraftstationen längre uppströms.

Figur 17. Före detta badstuga

Östmark 1:903, Badstuga (Obj. 5).

Byggnaden är troligen uppförd under perioden 1920- 1940-tal. Under 1900-talets första hälft propagerades det för bad och renlighet i folkhemmet vilket medförde att många allmänna bastur och badinrättningar uppfördes under denna tid. Även denna bastu användes som allmänt som badstuga för bygden. Ungdomarna badade varannan lördag, tjejer respektive killar. "Astrid i Badstuga" bodde i det röda huset strax invid själva badstugan. Hon hade som uppgift att sköta driften. Astrid hade också caféverksamhet. I modern tid, under 1990-talet slut, inrymde byggnaden en fiskodling. Den drevs inom ett EU-projekt för att främja fiskförekomst i vattendrag i Norra Värmland.

Byggnaden står på en grund av betong. Stommen är av rött tegel och fasaden är putsas och vitslamad. Gavelröstena är klädda med en lockpanel målad i en ljus blå kulör. Sadeltaket är belagt med svart korrugerad plåt. Byggnadens fyra fönster är spröjsade och har två bågar var. Dörren är en plåtbeklädd industridörr.

Byggnaden är kulturhistoriskt intressant genom sitt före detta användningsområde som bastu. Den är byggd som del av en allmän vurm för bad och renlighet i folkhemmet, och är samtidigt intressant för en bygd som tidigare präglats av skogsfinnsk bastubad.

"En aldeles ny Visa"

"Den pungt uti röjda där vattnet ej fryser, en kraftstation byggdes och genast det lyser, dät var några bönder som utan pardon, på egen bekostnad uppbygde station.

2

Att någon av bönderna säkert ha titta på ljuset i Torsby och inte vill sitta, där hemma i mörker då kraft de kan få så billigt av röjda det kan ni förstå.

3

Ty änkefrun Fredsberg och så hannes söner belysning vill ha och ni hjälpte ej bönder, ty själva de bygga sin egen station å Anders på berg han blev straks kompanjon.

4.

För Hållandstorps bönder vi lyftar på hatten som nytta har dragit av röjdälvens vatten ty bolagens härrar väl knappast har trodd att dylika bönder i Hållandstorp bodd.

5.

Ni bönder som nu så modärna har blivit och därtill ett uppslag i upplysning givit. Ni måste beundras av en och en var som något förstånd uti huvudet har.

6.

De övriga bönder i Östmark må gråta at sin okunnighet ja envar i sin kåta ty pengar de har med de klagar ändå att rikdommen bruka de inte förstå.

7.

Här finnes forsar som nog kunde sjänka belysning och kraft mer än ni kunna tänka, män bolagens härrar de låter nog bli åt finnskogen giva nån sorts industri.

8.

Herr Anders på berg och fru Fredsberg jag beder förlåt mig för att jag har skrivit om eder, ty som ni väl vet kan jag ej låta bli att retas med folket där jag går förbi.

Slut

Gustav Fernström

En dikt kring den raserade kraftstationen (Obj 63) ett stycke söder om Älvås.

Översiktsbild över kulturhistorisk värdefull bebyggelse utmed Rördån

Inventering av forn – och kulturlämningar

Musån

Musån rinner från Rumpsjön till Nordsjön och Mussjön och därefter vidare till sjön Knon. Stora delar av vattendraget rinner genom myr- och skogsmarker. De norra delarna utgörs av stridare partier men i huvudsak flyter vattnet fram i lugnare partier. Hela den ovannämnda sträckan är inventerad och det rör sig om cirka 2 mil.

Figur 18. Stenslänt längs Musåns stränder. Objekt 27. Foto från söder. Foto: Ellinor, Forssell, Värmlands Museum.

Vid inventeringen påträffades sammanlagt 50 objekt, i området fanns dessutom sedan tidigare ett fåtal lämningar inlagda i FMIS i form kolningsgropar. I huvudsak rörde det sig om flottningsslämningar i form av stenrens och stenslänter men även en kvarn och en såglämning samt kolningsgropar. Merparten av de påträffade objekten utgörs av stenrens som är cirka 15-110 meter långa och 1-3 meter breda och 0,2-1 meter höga. Stenrensen ligger ofta ett stycke från själva älvfåran och innehåller alltifrån småstenar till större stenblock.

Stenslänterna är mellan cirka 20-250 meter långa och 2-4 meter breda samt mellan 0,5- 1 meter höga i den del som är vänd bort från vattnet. I vissa fall har man nyttat platsens topografi och anlagt stenslänterna i naturliga sluttningar men oftast har man fått bygga upp dessa så att de lutat ned mot vattendraget. De är därför kallmurade i ena änden och mellan 0,5-1 meter höga för att möjliggöra en sned yta ned mot vattnet.

I anslutning till vattendraget påträffades även enstaka husgrunder (Obj 9 & Obj 25) vilka tolkades utgöra lämningar efter flottarkojor. Dessa var 6-7 meter stora med synliga varv av knuttimring och låg i anslutning till Musån där denna rinner fram mellan Rumpsjön och Mussjön.

Figur 19 . Flottningsdamm med stötbotten/skibord vilken flankeras av dubbelkistor (Obj 1-3). Foto från norr. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Strax nedom flottningsdammen (Obj 1) vid Rumpsjön påträffades en kvarnlämning (Obj 6). Både kvarnen och dammen finns med på en laga skifteskarta över hemmanet Östra Tönnet från år 1876.

Figur 20. Laga skifteskarta över hemmanet Brunnberget från år 1876. På kartan är dammen (Obj 1) och kvarnen (Obj 6) utmarkerade.

Figur 21. Kvarnsten i två delar, påträffad i kvarnen (Obj 6). Foto från norr. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Kvarnen, vilken varit en husbehovskvarn i form av en skvaltkvarn, har varit cirka 4 meter stor i sida och anlagd på syllstenar vilka doldes av timmerkonstruktionen. Det fanns flera synliga timmervarv efter kvarnens knuttimrade väggar och centralt placerad bland byggnadsresterna låg det spräckta kvarnhjulet. Ett stycke uppströms kvarnen är rester efter en mindre damm (Obj 5), mellan dammen och kvarnen är synliga spår efter en vattenränna.

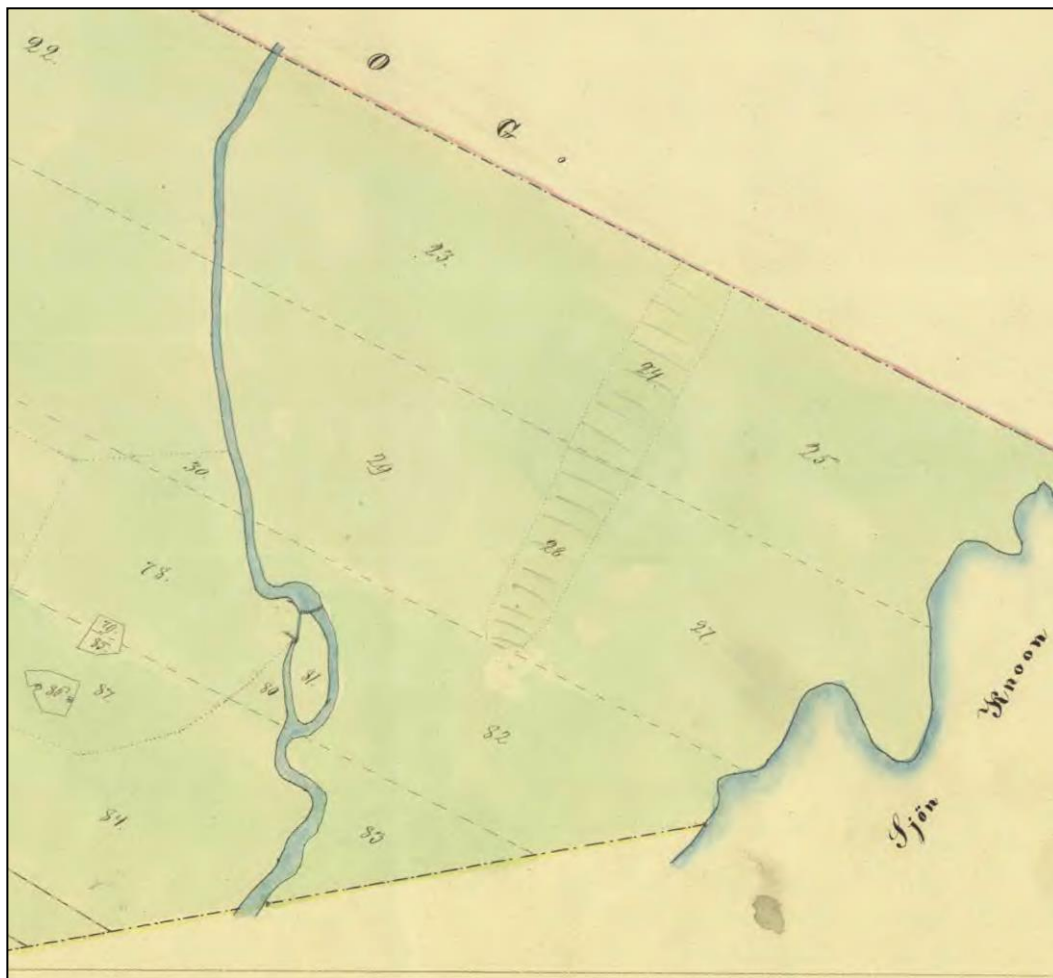

Figur 22. Dammvall (Obj 49) till sågen (Obj 50). Foto från öster. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Dammen vid Rumpsjön omnämns i en skrivelse i Uddeholms skogskontor från år 1929. Det står att man bedriver vinterdämning för flottningens skull vid denna damm. Möjligen har även den tidigare dammen vilken finns utritad på en karta från år 1870-tal nyttjats för flottning i området.

I området där Musån mynnar ut i sjön Knon anträffades lämningar efter en såg. Sågen finns med på en laga skifteskarta över hemmanet Halla från år 1847. De synliga lämningarna från sågen är få och består endast av enstaka stenar samt två mindre stenfundament av stenar i upp till två varv.

Ett kort stycke norr om dessa är en mindre dammvall av sten och trä, dammvallen ligger mot Musån medan kvarnlämningen ligger i en bäckravin strax nedom dammen och söder om Musån.

Figur 23 . Laga skifteskarta över hemmanet Halla från år 1847 med sågen utmarkerad intill en ö i vattendraget.

I anslutning till Musån och mellan Rumpsjön och Mussjön fanns sedan tidigare ett stort antal kolningsgropar registrerade.

Inför inventeringen studerades därför terrängskuggningskartan över området och med denna som underlag kom ytterligare kolningsgropar att påträffas intill Musån. Kolningsgroparna var alla kvadratiska i bottenplanet och cirka 2x2 meter stora i marknivå. Djupet varierade mellan 0,5 till 1 meter. Fornlämningarna låg på mindre moränhöjder intill Musån och intilliggande myrmarker och ofta flera stycken inom ett och samma område.

Figur 24. Kolningsrop (Obj. 22). Foto från norr. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

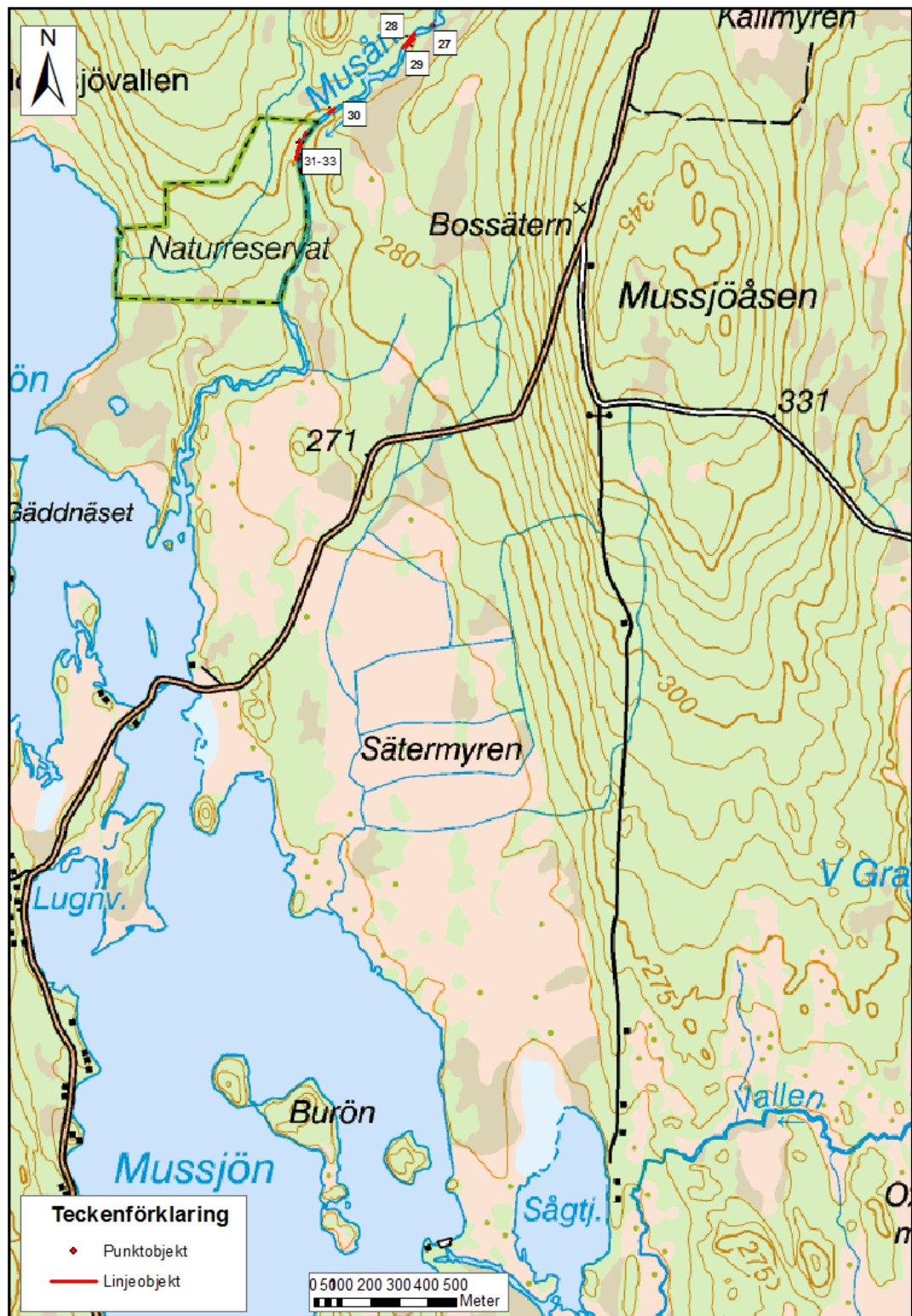

Figur 25. Kolningsrop (Obj 20). Foto från öster. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Översiktsbilder över Musån presenterade från norr till söder

Tabell över påträffade kultur – och fornlämningar vid Musån, punktobjekt.

PUNKT										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG		
3	Ledarm			424896	6697146	1,9	ledarmar i form av dubbelkistor omse sidor av musan, flankerar stötbotten. ledarmar, 7x1,5 m n-s och 0,7 m h av 0,1-0,5 m st stenar 2-4 stockvarv, synliga bettingar. smidda och osmida spikar, 0,2-0,35 m l			
2	Stötbotten			424896, 5372789 99	6697141 ,399349 32	1,9	stötbotten i 2 etage i ans till damm, 21 stockar i br, ca 0,2 m diam på tvärgående stockar, den s delen har urtag för bjälkar även ovan stockarna			
5	Dammvall	Skogsmark	Blandskog	424867, 1087395 36	6697250 ,629370 62	1,6	dammvall i form av dubbelkista. 10x3 m st i ÖV och 0,4 m h av 0,2-0,5 m st sten. stock i två synliga varv på ömse sida av konstr.	invid backravin		
6	Kvarn	Skogsmark	Barrskog	424863, 9618363 48	6697267 ,219759 22	2,1	Skvaltkvarn, 4x4 m 1 m h av 4 synliga stockvarv. ligger 15 m s	v sida backravin		

PUNKT										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG		
							om dammvall. mellan k och d ar stallvisa synliga sten efter vattenränna, n om ar 5x1 m och 0,2 n dj vattenränna. i kvarnen ses 2 delar av kvarnsten 1 m diam 0,15 m tj synligt järnband runt stenhalsarna.			
7	Kvarn	Skogsmark	Blandskog	424561,16216053	6697763,68917751	4,5	plats for, rekti. karta inga synliga lämningar			
8	Brofundament			422938,386240754	6696943,29001766	1,8	brofundament, 5x2 m Och 1,5 m h n-s av 0,2-1 m st stenar i 5 synliga varv.			
9	Husgrund			423033,906776935	6696799,59004598	1,7	flottarkoja? 7x6 m n-s. knuttimring synlig i upp till 7 varv i n.			
11	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422777,183060047	6695764,67955166	2	kgr, 2x2 m st och 0,9 m dj, kvd bottenplan, 1,2x1,2 m st. kring kanten ar en vall 2 m br och 0,2-0,3 m h	kuperad moränmark		
12	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422768,688922172	6695542,41625182	2,1	kgr, 2x2 m st och 0,7 m dj, kvd bottenplan, 1,4x1,4 m st. kring kanten ar en vall 1,5 m br och 0,2-0,3 m h	kuperad moränmark		

PUNKT										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG		
13	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422730,59958734	6695449,64401123	2,1	kgr, 2x2 m st och 0,6 m dj, kvd bottenplan, 1,4x1,4 m st. kring kanten ar en vall 1,5 m br och 0,2-0,3 m h	kuperad moränmark	Skadad	körvä g i vall i n
14	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422760,918485119	6695362,84387492	2,2	kgr, 2x2 m st och 0,9 m dj, kvd bottenplan, 1,1x1,1 m st. kring kanten ar en vall 1,5 m br och 0,2-0,3 m h	kuperad moränmark		
15	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423045,754672191	6695147,53752859	1,6	kgr, 2x2 m st och 1 m dj, kvd bottenplan, 1,5x1,5 m st. kring kanten ar en vall 2 m br och 0,3 m h	v-sluttande moränmark		
17	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423097,950851248	6694222,30933495	2,5	enkelkistor på ömse sidor alven intill bro 4 m l och 0,5 m br, 2-4 stockvarv med bettingar.	intill vattnet omse sidor av alven		
21	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423162,889286982	6692501,55527582	1,7	kolningsgrop kvadratisk 2x2 0m5 m dj bottenplan 1,2x1,2 kring kanten ar en vall 1,5 0m2 n h	flack moränmark intill musan		
24	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423289,728352788	6692026,69851081	1,6	kolningsgrop kvadratisk 2x2 0,7 m dj bottenplan 1,2x1,2 kring kanten ar en vall 1,5 0,2-0,3 h	mindre moränås		

PUNKT										
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG		
22	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423247, 6120776 75	6692506 ,635850 6	1,8	kolningsgrop 2x2 1 m dj kv bottenplan 1x1 kring kanten ar en vall 1,5 m br 0,2 m h,	kuperad moränma rk		
20	Kolningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	423255, 0108995 08	6692730 ,778523 02	2	kolningsgrop 2x2 1 m dj kv bottenplan 1,2x1,2 kring kanten ar en vall 2 m br 0,3 m h,	moränås		
19	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog				stenrens, 15x1-2 m 0ch 0,1-0,3 m hav 0,3-0,8 m st stenar, urplockat	flack moränma rk invid musan		
25	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog				flottarkoja, 6x6 m timmerstockar upptill 5 synliga varv, 0,7 m h i nv	kuperad moränma rk		

PUNKT									
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X	Y	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT	
34	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422878 ,36555 099	6683598 ,234900 18	1,7	stenrens, 8x1,5 0ch 0,5 m h av 0,4-1 m st stenar.	myrmark	
35	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422884 ,73342 3881	6683524 ,386965 4	1,7	stenrens, 10x2 0ch 0,5 m h av 0,4-1 m st stenar.	myrmark	
36	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	422912 ,82425 4608	6683466 ,233720 93	1,9	stenrens, 25x2 0ch 0,5 m h av 0,2-1 m st stenar.	myrmark	
41	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	424371 ,42482 1947	6677226 ,987722 19	3,3	stenrens 15x2 0ch 0,5 m h av 0,3-1 m st stenar	s-sluttande moränmark	
44	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	424475 ,98428 5379	6675957 ,246125 63	3,6	stenrens 10x2 m och 0,8 m hav 0,3-1 m st st stenar	o-sluttande moränmark	

PUNKT								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	X	Y	PDOP	B_UPPGIFT	T_UPPGIFT
48	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	424662 ,09601 4507	6675654 ,106174 22	3,6	stenrens 12x2 m och 0,3 m h av 0,3-0,8 m s stenar	flack moränmark
50	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	424966 ,10050 7252	6675438 ,792781 71	2,9	såglämning, inom ett 8x8 m st område är större stenar samt två mindre stenfundament, 1,5x1,5 m st av 0,3-1 m st stenar i 2 synliga varv .mellan damm och såglämning är uppallade stenar och stockar efter vattenränna	backravin

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Musån, linjeobjekt.

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
1	Dammvall	Skogsmark	Blandskog	1,9	110 m l o-v, 4 m br och 0,5-2 m h, dammlucka med trabro och spel, valbevarad. iomse sidor av öppninng stensatt, 1-1,5 m stenar i 7 synliga varv. betong i topp	n-sluttande moränmark, backravin	
4	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenrens, 14x2 m Och 1 m h av kantiga 0,1-1 m st stenar	backravin	
10	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	stenrens, 25x1,5-2 m n-s och 0,6 m h av 0,3-1 m st stenar	flack moränmark	
16	Flottningsanläggning			2,6	stenrens, 110x1-3 m n-s och 0,2-0,7 nm h av 0,1-0,8 m st stenar		
18	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	stenslänt, 250x2-3 m n-s och 0,5 m h av 0,1-0,8 m st, flata stenar, lutar ned mot vattnet	flack moränmark	
23	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens, 25v2 m och 0,5 m h av 0,3-0,8 m st stenar	flack moränmark	
26	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenslänt 22x3 mn och 1 m h av 0,2-1 m st flata stenar.	flack moränmark	
27	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenslänt, 15x3 99ch 0,4 m h av 0,2-0,8 m st stenar	flack moränmark	

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
28	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	dubbelkista, 50x1,5 m och 0,5 m h av 0,2-0,8 m st stenar, bettingar och kantstockar synliga i n	flack moränmark	
29	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	dubbelkista, 40x1,5 m och 0,7 m h av 0,2-0,8 m st stenar, kantstockar synliga i n	flack moränmark	
30	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,5	stenslänt, 50x4 m 1 m h av 0,3-1 m st flata stenar, raserad i s	s-sluttande moränmark	
31	Flottningsanläggning			1,9	stenrens, 25x2 m och 0,6 m h av 0,3-1 m st stenar		
32	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,5	dubbelkista 20x2 m och 0,5 m h av 0,1-0,8 m st stenarm, synliga stockar i v	flack moränmark	
33	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenslänt 40x3 m 1 m h av 0,3-1 m st flata stenar. övergar i n i dubbelkista	flack moränmark	

Kulturhistorisk värdefull bebyggelse utmed Musån

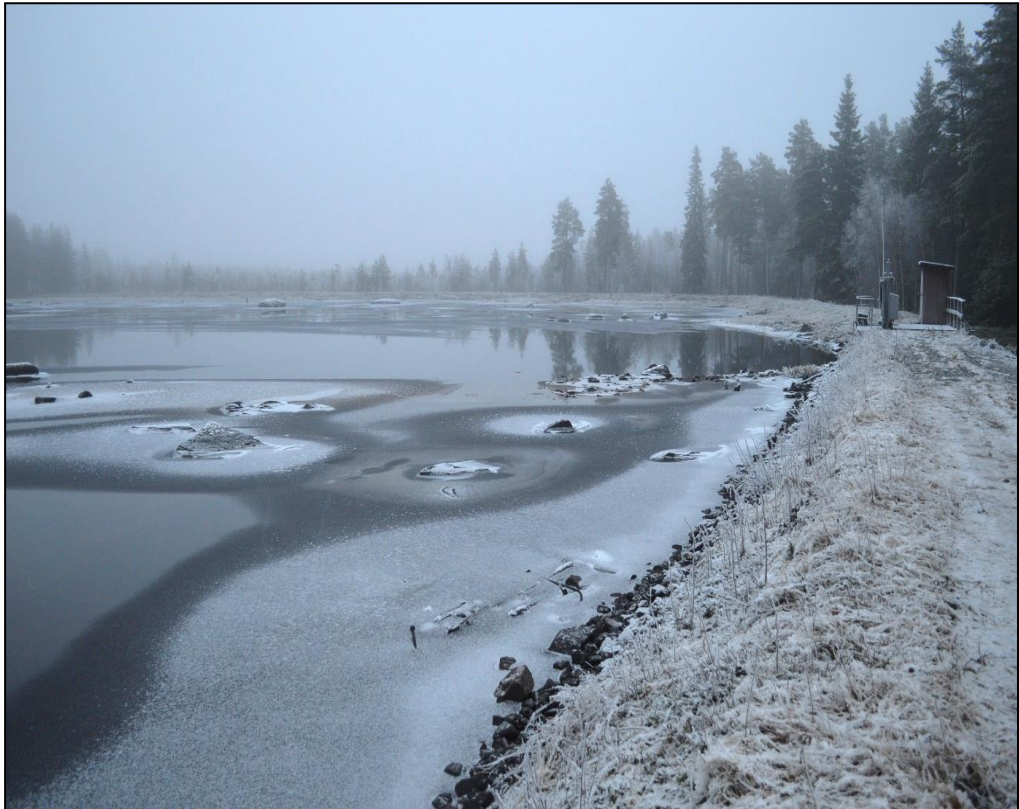
Vid Musåns källflöde i sjön Mussjön finns dels en dammanläggning (Obj. 1), dels en bebyggelsemiljö (Obj. 2) bestående av en övernattningsstuga och en timrad byggnad som bedöms vara ett båthus samt ett utedass. På häradsekonomiska kartan från 1800-talets slut utgör marken byggnaderna ligger på en egen holme omgiven av vatten och någon dammanläggning finns inte markerad. På 1960-talets ekonomiska karta finns både byggnaderna och dammen. Vattenfåran söder om byggnaderna tycks vid den tiden ha stängts med en dammvall, i likhet med hur det ser ut idag (vägbank). Man tar sig idag med bil hela vägen från avfarten vid Brunnbergsvägen fram till dammen, men på 1960-talets karta finns bara en gångstig markerad på motsvarande sträcka.

Figur 26. Vägen fram till stugan. Båthuset skymtar bakom träden.

Figur 27. Dammen.

Figur 28. Dammen sedd från stugan.

Figur 29. Dammen med stugan i bakgrunden.

Området runt dammen skiljer sig väsentligt om man jämför 1800-talets häradsekonomska karta med hur det såg ut på 1960-talet och hur det ser ut idag. Sannolikt höjdes vattennivån i samband med att dammen byggdes. Idag löper en prydlig dammvall på vardera sidan om dammen vilket ger inramning till en del av sjön som

sannolikt fungerat som virkesmagasin i samband med flottningen. Dammen har äldre dammfästen av huggna stenblock och erosionsskydd av natursten. Brobanan är av trä. Dammluckorna är av relativt sent datum och regleras på elektrisk väg.

Figur 30. Övernattningsstugan klädd med spontad panel i korta längder på gjuten grund. Stugan på platsen är tämligen stor. Den vilar på en gjuten betongsockel (platta?) och är sannolikt utförd med regelstomme som utvändigt klätts med en brädfodring i form av enkelfasspont. De korta panelbrädorna och tydliga vertikala skarvar tyder på att väggarna uppförts i sektioner, alternativt att panelen kortats för att underlätta transport. Taket är belagt med sinuskorrugerad plåt. Stugan är sannolikt från 1900-talets mitt.

Figur 31. Båthuset.

Strax söder om stugan står den byggnad som bedömts vara ett båthus. Den står emellertid ett antal meter från vattnet. Byggnaden är uppförd med rundstock som timrats med dubbelhaksknut. Taket vilar på bärande åsar som timrats in i kortväggarna. Stommen ger ett tämligen ålderdomligt intryck med sina runda stockar och knutarnas långa halsning. Byggnaden vilar på betongsten och taket är belagt med pannplåt. På tomten finns även ett utedass.

Tolkningen av den samlade miljön är att det finns en koppling till tidigare flottning och att boningshuset sålunda tjänat som övernattningsstuga för ett flertal personer under säsong. Byggnadens storlek och form och något enkla, barackliknande karaktär tyder på det.

Byggnaderna är i ganska bra skick och intrycket är att de fortfarande används.

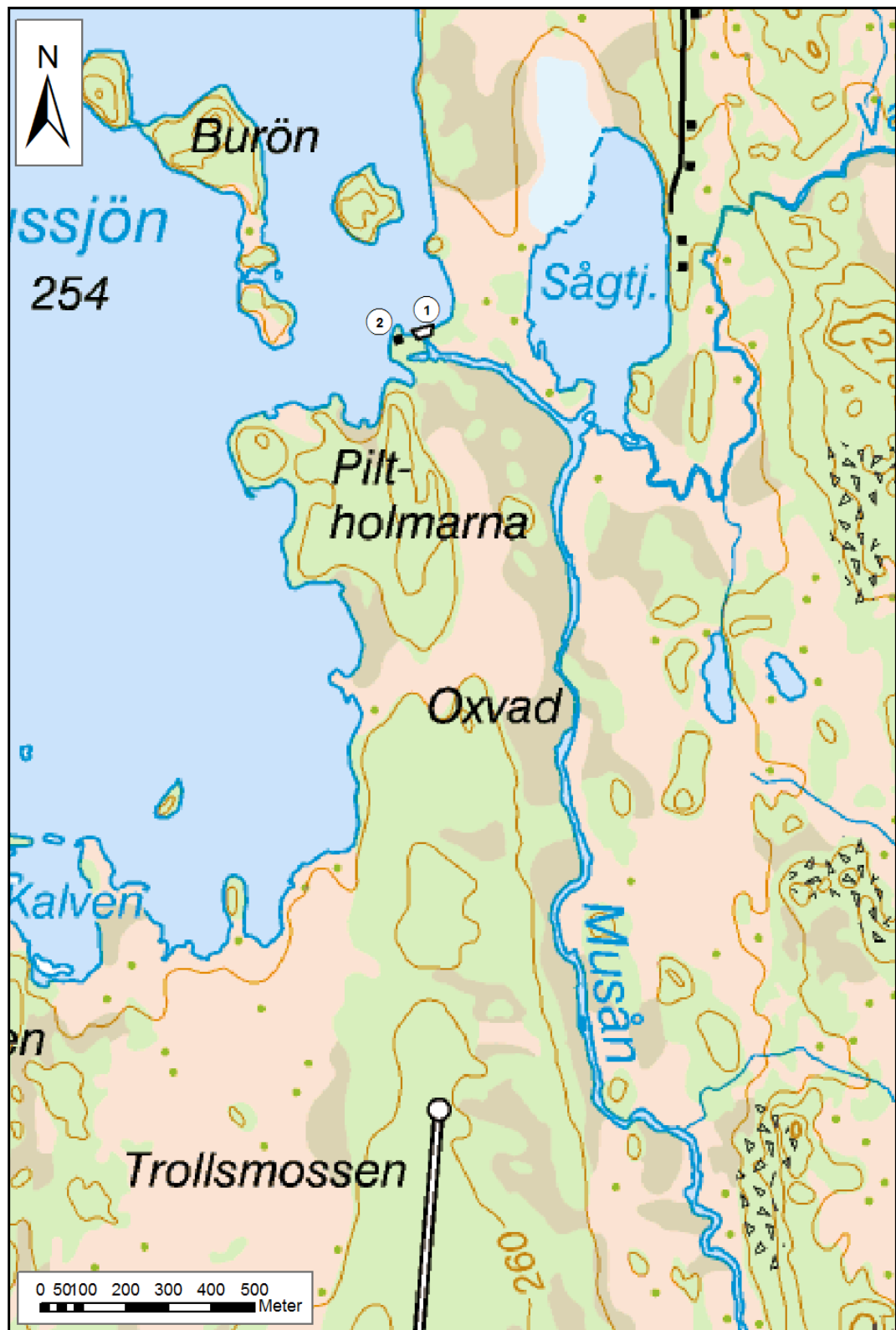

Figur 32. Ekonomiska kartan från 1960-tal vilket visar förekomst av damm och byggnader.

Figur 33. Häradsekonomiska kartan från år 1883-95 över samma område.

Översiktsbild över kulturhistorisk värdefull bebyggelse utmed Musån

Inventering av kulturlämningar

Uvån

Uvån har sitt källflöde i ett sjösystem i Dalarna med sjöar som Storsjön, Holmsjön och Tyngen. Efter att ha passerat ett flertal sjöar på vägen så mynnar vattendraget slutligen ut i Rådasjön som har förbindelse med Klarälven. Den inventerade sträckan, cirka 10 km, rinner mellan sjön Naren eller Nain och sjön Uppämten. Vattendraget är relativt strömt och forsar stundom fram i synnerligen blockrik skogsmark.

Figur 34. Dubbelkista (Obj. 69) med en senare anlagd förstärkning i form av en stenvall vilken är placerad mot dubbelkistan. Dubbelkistans fackverk framträder tydligt och det stora antalet bettingar skymtar fram mellan stenarna. Foto från norr. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Figur 35. Objekt 69 fotad från väster. Foto. Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Vid inventeringen påträffades sammanlagt 69 objekt och det rörde sig i huvudsak om olika typer av flottningslämningar såsom stenrens, stenslänter och dubbelkistor men även dammar av olika slag.

Vattendraget var tydligt påverkat av den tidigare flottningen i området och långa partier av älvfåran var rensad från sten. Vanligen var att sträckor mellan 100-500 meter var rensade. Med tanke på vattendragets relativt ringa storlek fanns här relativt kraftiga konstruktioner i form av dubbelkistor och kilstenskonstruktioner. Möjligen kan detta vara ett resultat av stora mängder flottat virke i kombination med vattendragets utformning med större och mindre fall i kombination med vindlande partier.

Merparten av de påträffade objekten utgörs av stenrens som är cirka 20-500 meter långa och 2-6 meter breda och 0,3-1,5 meter höga. Stenrensen ligger ofta ett stycke från själva älvfåran och innehåller alltifrån småstenar till större stenblock.

Vid Uvån var ett utmärkande drag att det många gånger rörde sig om relativt stora stenblock, både i stenrens och i anläggningar, vilket också återspeglar den blockrika terrängen i övrigt. Flera av stenrensen övergår i ledarmar alternativt stenslänter. I anslutning till ett större fall påträffades även stora mängder sprängsten på omse sidor av fallet. Forsnacken hade sprängts bort och en ränna hade på så sätt skapats i anslutning till fallet.

Figur 36. Dubbelkista fotad från söder (Obj. 12). Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Ledarmarna utgjordes av stenrens som formats som ledarmar alternativt av dubbelkistor. En liknande funktion hade de anträffade kilstensmurarna (Obj 15 & 16). Ledarmarna/dubbelkistorna var mellan 20-150 meter långa och 1-3 meter breda och intill 1,5 meter höga. Dubbelkistorna hade stockvarv av 0,3-0,4 meter tjocka stockar och var kraftigt konstruerade. Stenmaterialet i fyllningen var även det relativt stort och bestod av 0,1-1,5 meter stora stenar.

Figur 37. Stenslänt (Obj. 14), fotad från norr. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Stenslänterna är mellan cirka 20-150 meter långa och 4-5 meter breda samt mellan 0,5- 1 meter höga i den del som är vänd bort från vattnet. I vissa fall har man nyttat platsens topografi och anlagt stenslänterna i naturliga sluttningar men oftast har man fått bygga upp dessa så att de lutat ned mot vattendraget. De är därför kallmurade i ena änden och mellan 0,5-1 meter höga för att möjliggöra en sned yta ned mot vattnet.

Förutom de dammar som fortfarande är i bruk/alternativt finns utritade på terrängkartan påträffades även en mindre tidigare brädfodrad nåldamm (Obj 23)

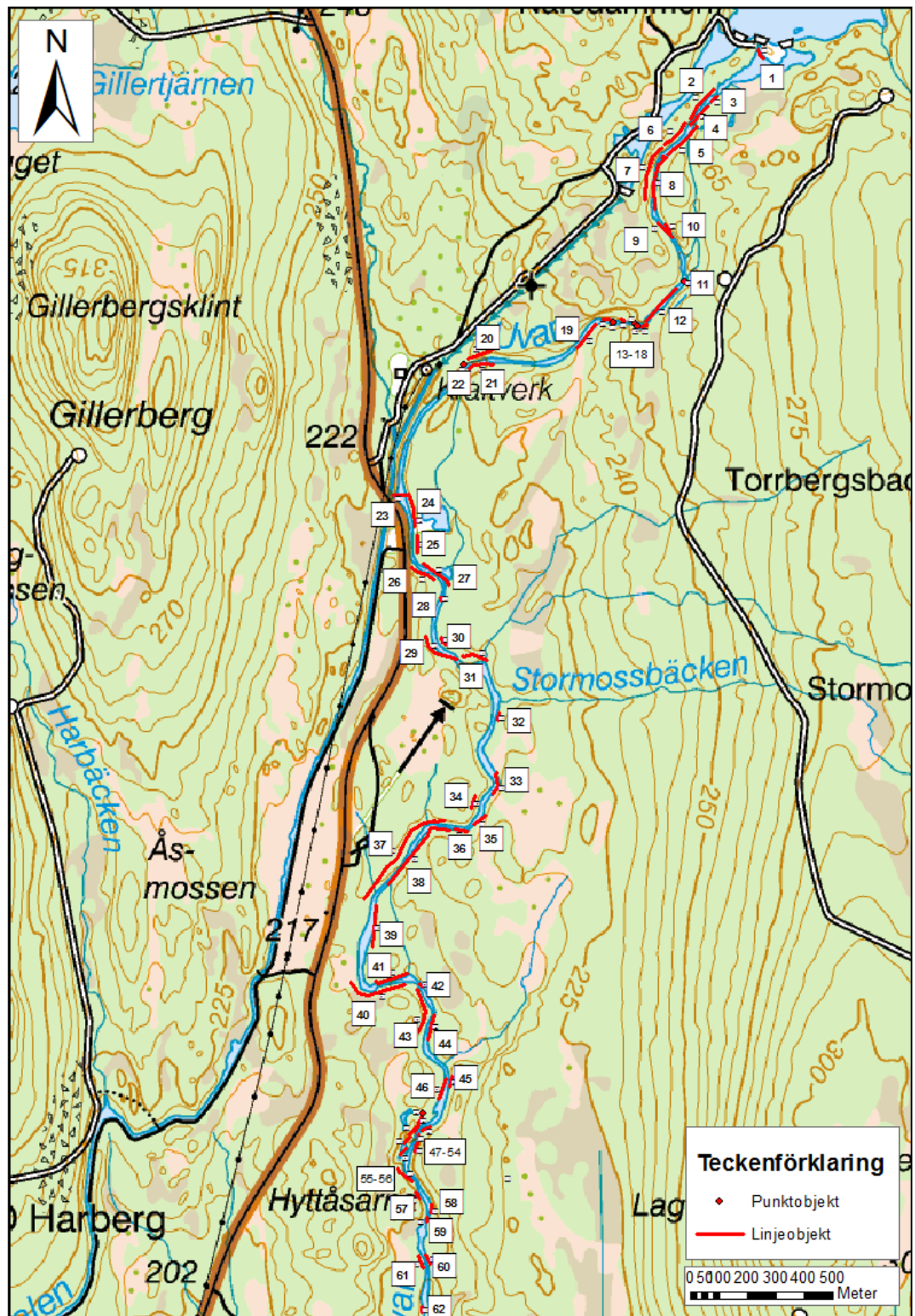

Figur 38. Ett större fall i Uvån, där forsnacken är bortsprängd och en ränna skapats i berget. Till vänster i bild syns även en kilstensmur och på ömse sidor av fallet är rikligt med sprängsten. Foto från söder. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Figur 39. Delar av fackverk för plankor tillhörande nåldammen (Obj. 23). Foto från öst. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Översiktsbilder över Uvån presenterade från norr till söder

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Uvån, punktojekt.

Punkt								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
11	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	435399, 5368614 08	6674244, 1935985	2,4	stenslänt, 12x5 och 0,5 m h i v av 0,1-1 m st stenar	småkupera d moränmar k
14	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	435236, 2150343 95	6674086, 67224098	4,4	stenslänt 15x4 och 0,6 m h i o av 0,4-1,5 m st flata stenar	hällmark
15	Flottningsanläggning			435225, 0905621 21	6674095, 22366622	2,9	kilstensmur, 15x2x1 av 0,2-0,8 m st stenar i 4 synliga varv mot o och vattnet	
17				435149, 1907798 77	6674099, 35253505	2,8	enorma mängder sprängsten	
22				434626, 5834809 09	6673952, 32560349	2	stenslänt 18x5 ov 0,5 m h i v av 0,2-0,8 m st stenar, övertäkt av stenrens	
47				434479, 9868391 58	6671321, 57955606	4		

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Uvån, linjeobjekt.

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
1	Flottningsanläggning	stenrens 50x2-4x1 av 0,2-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	småkuperad moränmark
2	Flottningsanläggning	stenrens, 150x2-10x0,5-1,5 av 0,1-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,9	flack moränmark
3	Flottningsanläggning	stenrens, 20x4x1,5 av 0,5-1,5 m st stenar			1,9	
4	Flottningsanläggning	stenrens, 120x2-6x0,5-1,5 av 0,1-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,9	flack moränmark
5	Flottningsanläggning	dubbelkista, 150x2x1 av 0,1-2 m st stenar, stallvis kallmurad mot vattnet, fackverk av stockar 0,2-0,4 m st på ömse sidor, bettingar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark
6	Flottningsanläggning	stenrens , 120x2-10x1 m h av 0,2-2 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark
7	Flottningsanläggning	stenrens 180x2-5x0,3-1 m h av 0,3-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,8	flack moränmark
8	Flottningsanläggning	stenslänt 150x5x1-1,5 m h i o, av 0,1-1 m st stenar, delvis flata.	Skogsmark	Blandskog	1,8	flack moränmark
9	Flottningsanläggning	stenrens 85x2-10x0,3-1 m h av 0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark
10	Flottningsanläggning	stenrens 50x2-5x0,3-1 m h av 0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark
12	Flottningsanläggning	dubbelkista , 150x3-5 och 0,5-1,5 m h i v av 0,1-1,5 m st stenar. fackverk 0,3-0,4 m tj stockar på omse sidor och bettingar, 0,4 m l smidda spikar	Skogsmark	Blandskog	4	flack moränmark
13	Flottningsanläggning	dubbelkista , 36x3	Skogsmark	Blandskog	3,9	flack moränmark

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
		och 0,3-1,5 m h i v av 0,1-1,5 m st stenar. fackverk 0,3-0,4 m tj stockar på omse sidor och bettingar, 2 stockvarv mot vattnet				
16	Flottningsanläggning	kilstensmur 30x2 och 2-3 m h av 0,4- 1,5 m st flata stenar i 7 synliga varv . i etage. raserad ii s	Skogsmark	Blandskog	2,9	hällmark
18	Flottningsanläggning	stenslänt 50x4x1 m h i v av 0,2-1 m stenar	Skogsmark	Blandskog	1,9	flack moränmark
19	Flottningsanläggning	stenslänt 100x4x1 m h i o av 0,2-3 m stenar	Skogsmark	Blandskog	1,9	flack moränmark
20	Flottningsanläggning	ledarm 105 m 2-4 m br och 0,3-1 m h av 0,1-2 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,4	flack moränmark
21	Flottningsanläggning	ledarm 90x 2-4 m br och 0,3-1 m h av 0,1-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2	flack moränmark
23	Flottningsanläggning	damm, 80x4x1,5, 30 m dammvall i o, i övrigt, 3 fundament, 4x1x2 n-s av 1-1,5 m st block i 4 synliga varv., ramverk i metall för brädfodring	Skogsmark	Blandskog	2,2	flack moränmark
24	Flottningsanläggning	ledarm/stenrens 150x6x2 av 0,1-0,6 m st.	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark
25	Flottningsanläggning	stenrens 90x2- 4x0,3-1,7 m av 0,1- 0,4 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark invid
26	Flottningsanläggning	stenrens 100x4- 6x0,5 m av 0,2-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark invid
27	Flottningsanläggning	stenrens/ledarm 150x2-6x0,3-2 m av 0,1-0,4 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark invid

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
28	Flottningsanläggning	stenrens 20x4x1 m av 0,2-0,8 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark invid
29	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 107x4x1 m i v av 0,3-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
30	Flottningsanläggning	stenrens/ledarm 50x4x1 m av 0,2-0,8 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark invid
31	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 100x6x1,5 m i Overtorvad tradbevaxt	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
32	Flottningsanläggning	stenrens 25x2x1 m i av 0,2-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,9	flack moränmark invid
33	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 100x5x1 m i v av 0,2-2m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,5	flack moränmark invid
34	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 30x4x1 m av 0,2-1m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark invid
35	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 50x4x1,5 m h i o av 0,2-2 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	3,2	flack moränmark invid
36	Flottningsanläggning	dubbelkista 60x3x1,5 m h av 0,2-2 m st stenar, 0,4 m tj stockar pa omse sidor, 3 stockvarv, aven synliga bettingar	Skogsmark	Blandskog	2,7	flack moränmark invid
37	Flottningsanläggning	stenrens 500x4-10x1,5 m h av 0,2-2 m st stenar.	Skogsmark	Blandskog	2	flack moränmark invid
38	Flottningsanläggning	stenrens/dubbelkista 300x4-5x1,5-2 m h av 0,2-3 m st stenar, 0,4 m tjstockar pa omse sidor, 3 stockvarv, aven synliga bettingar, dubbelkistan synlig ca 50 m i s delen, 3 m br	Skogsmark	Blandskog	-1,79769313486232E+3	flack moränmark invid

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
39	Flottningsanläggning	stenrens/stenslant, 200x4-10x1,5 m h i o av 0,2-2 m st stenar.	Skogsmark	Blandskog	1,8	flack moränmark invid
40	Flottningsanläggning	stenrens 169x4-10x1,5 m h i o av 0,1-1,5 m st stenar.	Skogsmark	Blandskog	1,9	flack moränmark invid
41	Flottningsanläggning	stenrens 80x4x1,5 m h i o av 0,1-1,5 m st stenar.	Skogsmark	Blandskog	2,3	flack moränmark invid
42	Flottningsanläggning	stenslänt 25x5x0,3 m h i o, ligger i slant av 0,1-1m st stenar, delvis flata..	Skogsmark	Blandskog	2,3	v-sluttande moränmark
43	Flottningsanläggning	stenrens 185x4x0,5-1 m h av 0,1-1m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,5	flack moränmark invid
44	Flottningsanläggning	dubbelkista/stenslänt 120x4x0,5-1,5 m h av 0,1-1m st stenar, 50 m i n dubbelkista synliga stockar på omse sidor samt bettingar.	Skogsmark	Blandskog	2,3	flack moränmark invid
45	Flottningsanläggning	stenrens 30x4x0,5 m m0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,6	flack moränmark invid
46	Flottningsanläggning	stenrens/stenslänt 70x2-4x0,3-1 m m0,1-1 m st stenar, stallvis flata	Skogsmark	Blandskog	2,1	flack moränmark invid
48	Flottningsanläggning	dubbelkista 70x2x0,5 av 0,1-1 m stenar, stöckar på omse sidor i 3 synliga varv även bettingar	Skogsmark	Blandskog	3,9	flack moränmark
49	Flottningsanläggning	stenrens 25x4x1 m0,1-0,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,2	flack moränmark invid
50	Flottningsanläggning	stenrens 40x4x1 m0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	2,6	flack moränmark invid
51	Flottningsanläggning	ledarm 20x4x0,5 m h i v,0,1-0,5 m st stenar, kallmurade	Skogsmark	Blandskog	3,7	flack moränmark invid

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
		kanter				
52	Flottningsanläggning	stenrens 30x4x0,5 m h i v,0,1-0,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,6	flack moränmark invid
53	Flottningsanläggning	stenrens 40x4x0,5 m h i v,0,1-0,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,4	flack moränmark invid
54	Flottningsanläggning	stenslänt 40x4x1 m h i v,0,1-1,5 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
55	Flottningsanläggning	stenslänt 39x4x1 m h i v,0,1-1 m st stenar, delvis flata	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
56	Flottningsanläggning	stenrens 40x4x0,5 m h 0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
57	Flottningsanläggning	stenrens 25x4x0,5 m h 0,1-1 m st stenar	Skogsmark	Blandskog	1,5	flack moränmark invid
58	Flottningsanläggning	dubbelkista 50x4x1,5 m h 0,1-1 m st stenar, stockar på ömse sidor i 2 synliga varv, smidda spikar indikerar att det varit tre, dessa sitter 25 cm upp från stockar, även bettingar	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark invid
59	Flottningsanläggning	stenslänt 20x4x0,5 m h i o 0,1-1,5 m st delvis flata	Skogsmark	Blandskog	2,9	flack moränmark invid
60	Flottningsanläggning	stenrens 70x3-4x1,5 m h 0,1-1 m,	Skogsmark	Blandskog	1,7	flack moränmark invid
61	Flottningsanläggning	stenrens 60x3-4x1 m h 0,1-0,8 m	Skogsmark	Blandskog	1,8	flack moränmark invid
62	Flottningsanläggning	stenrens 35x3-4x0,5 m h 0,1-0,7 m	Skogsmark	Blandskog	5,9	flack moränmark invid
63	Flottningsanläggning	dubbelkista 50x3x1 m h 0,1-1 m, synliga stockar i v, även bettingar.	Skogsmark	Blandskog	2,1	flack moränmark invid
64	Flottningsanläggning	stenrens ledarm 70x4x1 m h 0,1-1 m	Skogsmark	Blandskog	2	flack moränmark invid

		Linje				
ID#	Objekt	BESKRIVNING	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	TERRÄNG
65	Flottningsanläggning	stenrens ledarm 105x2x0,5-1 m h 0,1-1 m	Skogsmark	Blandskog	2,1	flack moränmark invid
66	Flottningsanläggning	stenrens ledarm 30x3x1,5 m h 0,1-1 m	Skogsmark	Blandskog	3,1	flack moränmark invid
67	Flottningsanläggning	stenrens 30x2x1 av 0,2-1 m st stenar			2,2	
68	Flottningsanläggning	stenrens / ledarm 110x2-4x1,5 av 0,2- 1,5 m st stenar			1,8	
69	Flottningsanläggning	dubbelkista 50x3x1 av 0,1-0,8 m st stenar, 0,3 m tj stockar på omse sidor, 2 synliga varv, tydliga fackverk med bettingar, var 3 m.	Skogsmark	Blandskog	2,1	flack moränmark

Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Uvån

Byggnader, anläggningar och konstruktioner, Nain – Gustavsfors

Figur 40. Fritidshus vid Nain

Strax nordväst om sjön Nains utlopp i Uvån finns det på FMIS karta en byggnad markerad (Obj. 1). Byggnaden är en enkel fritidsbostad, uppförd av en Ture Andersson runt mitten av 1900-talet. Uppgiften kommer från hemsidan, www.nyckelangen.se, där mycket information om platsen finns att hitta.

Figur 41. Jordkällare i betong.

Strax nedanför stugan finns denna jordkällare i både sten och gjuten betong. Valvet över källaren är gjutet. Intill finns en gjuten husgrund. Husgrunden härrör sannolikt från 1905 då en stuga om två rum och kök uppfördes. Stugan ska ha ersatt en enrumsbyggnad i sten med anor från 1700-talet.

Figur 42. Husgrund. Bilden visar den gjutna husgrunden efter stugan från 1905.

Under tiden för Uvanå bruk, anlagt vid norra änden av sjön år 1831 och nedlagt 1874, bodde en faktor på platsen. Faktorn ansvarade för den omlastning av varor till och från Uvanå som skedde vid Nainsdammen. En husesyn 1838 berättar att det här fanns en stuga med kammare, en källare, en ladugård och gärdesgård. Loge med lade saknades dock konstaterade man. Senare dyker titeln dammvaktare upp, en syssla som upphörde en bit in på 1900-talet då kraftbolaget, Uddeholm, tog över. Ovan nämnda Ture Andersson var son till siste dammvaktaren. 1933 drabbades trakten av en omfattande skogsbrand som ödelade båthus, ladugård, smedja och snickarbod. Stugan klarade sig

emellertid. Den flyttades senare till Gustavsfors.

Figur 43. Bilden visar intaget till kraftverksdammen (Obj. 2) vid sjön Nain. Den torde ha tillkommit ca 1915 då

Nains kraftstation uppfördes, belägen ca 2 km nedanför sjön. Bortanför sker regleringen av Uvåns vatten.

En första damm vid Uvån ska ha byggts 1757. 1905 genomfördes en större ombyggnad. Vid mitten av 1800-talet inleddes flottning på Uvån. Slutmålet var Råda. Flottningen på Uvån upphörde först 1971. Dammarna längs ån var viktiga för flottningen.

Figur 44. Bilden visar vattenmagasinet (Obj. 3) ovanför Nains kraftstation. Härifrån leds vattnet vidare via en 870 meter lång tub ner till kraftstationen. Uvån går parallellt en bit in i skogen.

Figur 45. Konstruktionen i tuktad sten visar prov på det tidiga 1900-talets byggnadskonst.

Figur 46. Den långa trätuben övergår i en ståltub sista biten ner till kraftstationen. Tornet på nedre bilden till vänster kom enligt uppgift till 1944. Det är ett svaltorn som ska minska trycket i tuben i händelse av driftstopp. Tornet är 28 meter högt.

Figur 47. År 1914 tecknade Uddeholm ett avtal med Staten om vattenrätten i Uvån. Därefter kunde anläggandet av kraftstationerna Nain och Knon (Gustafsfor) påbörjas. Bilden ovan visar Nains kraftstation (Obj. 4), drifttagen 1916. En större ombyggnad skedde 1944 då ny utrustning installerades.

Figur 48. Efter kraftstationen följer en grävd kanal som leder vatten vidare till sjön Knon från vilken Knon kraftstation får sitt vatten.

Figur 49 Ett stenkast från Nains kraftstation ligger gården Valla (Obj. 5), med anor från tidigt 1800-tal. I närheten uppfördes i samband att kraftstationen uppfördes ett trefamiljshus för maskinisterna, som gick skift på kraftstationen. Detta hus brann ner i samband med den stora skogsbranden 1933, men ett nytt hus uppfördes. Detta revs enligt uppgift på 1970-talet. Vi det laget hade fjärrstyrning av stationen införts.

Figur 50. En bit nedströms från Nains kraftstation löper kanalen och Uvån parallellt. Platsen är på FMIS karta redovisad som Nåldammen. Här finns en lucka som möjliggör avtappning från kanalen och även rester efter själva nåldammen i Uvån. Dammen nyttjades i flottningen.

Figur 51. Strax öster om Gustavsfors finns denna damm (Obj. 6). Enligt uppgift byggdes den om runt 1970. Dammen användes i flottningen. Utanför bild, till vänster om dammen börjar en kanal som ledde fram till hyttan, tackjärnsmasugnen i byn, för att driva de mekaniska verk som fanns däri.

Figur 52. Strax intill hyttområdet i Gustavsfors finns denna balkrambro (Obj. 7), med erosionsskydd i natursten på vardera sida om brofästena. Typen av bro och räcken, grönmålade vinkeljärn och navföljare i form av en U-balk, är typisk för perioden 1930- till 1950-tal.

Figur 53. Hyttruinen i Gustavsfors i Gustav Adolfs socken (RAÄ 1:1) är resterna efter en för tiden omfattande anläggning med tillverkning av götstål enligt Bessemermetoden. Verksamheten upphörde 1908.

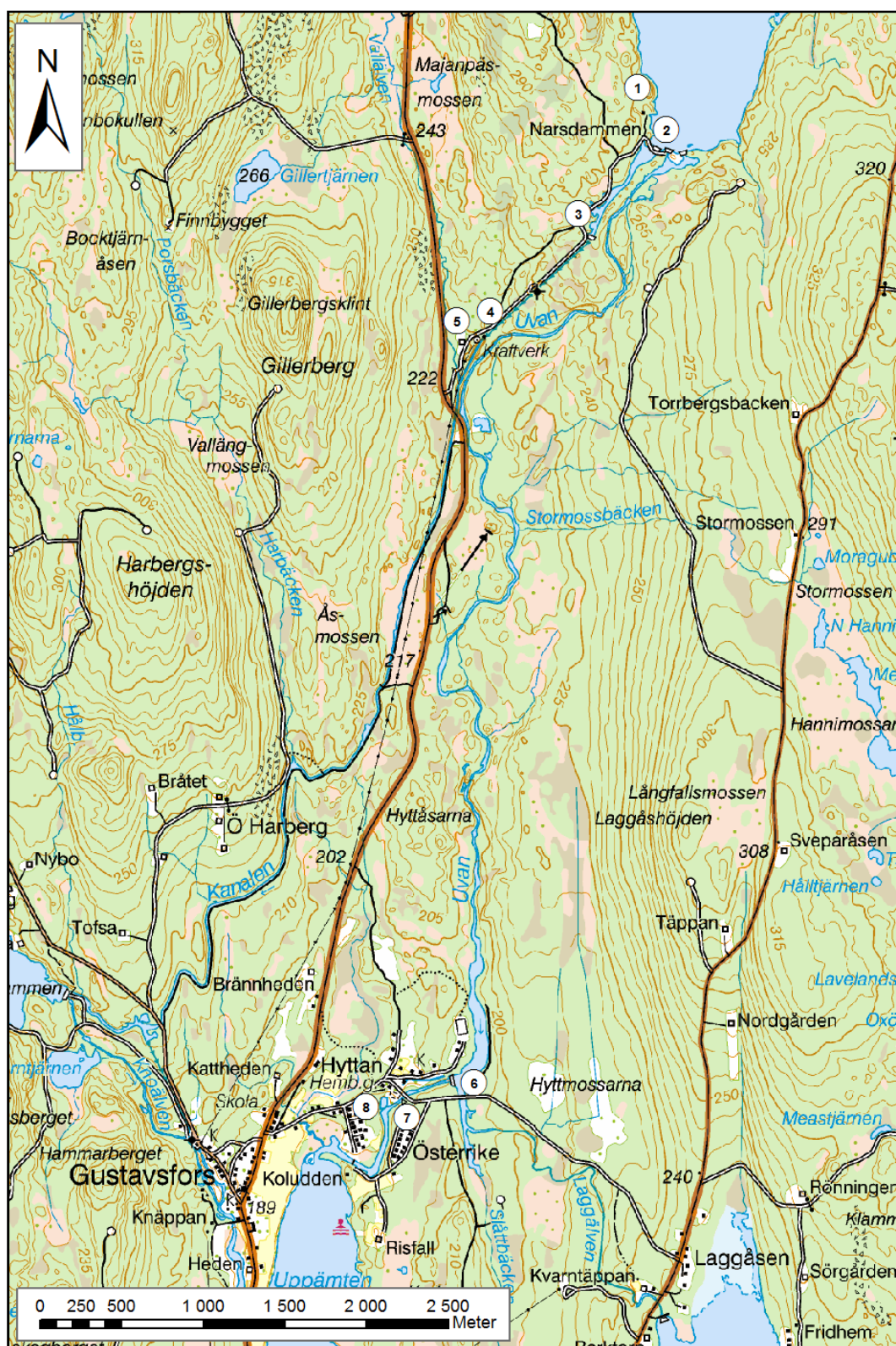

Figur 54. Nedanför hyttområdet finns en smal landremsa, en vall, som är en rest efter flottningen. Vallen utgörs av slaggsten som lades här för att förhindra att timmerstockarna kom fel och samlade sig vid hyttan.

Figur 55. På andra sidan om landremsan ligger två förfallna träbyggnader som tidigare utgjort tvättstugor för byns befolkning (Obj 8).

Översiktsbild över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Uvån.

Inventering av kulturlämningar

Barlingshultsälven

Barlingshultsälven rinner mellan sjöarna Lelången och Övre Gla. Till en början rinner vattnet genom en ravin och har relativt stor fallhöjd för att senare plana ut och övergå i ett mer långsamt rinnande vattendrag.

Inför inventeringen kunde det konstateras att en såg och flottningslämningar fanns registrerad inom projektet skog & historia. Dessa ligger där älven mynnar ut i sjön Övre Gla.

Figur 56. Enkelkista (Obj 10) i anslutning till sågen (Obj 5). Foto från nordöst. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

I vattendraget fanns mycket välbevarade flottningsanläggningar och en såg med tillhörande damm. Flottningsanläggningarna utgörs av en damm, stenrens, enkel- och dubbekistor, styrskårmar, trekantskistor och stötbottnar. Dessutom är älven omgrävd och en kanal har skapats där älven tidigare hade ett mycket meandrande förlopp.

Ett ovanligt inslag var de delvis övermossade spänger som naglats fast i berget med armeringsjärn längs älven och i berget. Vid platsen forsade älven fram i en ravin och sannolikt har man gått på dessa spänger när man försökt undvika att stockarna bröt. Enligt uppgift skall flottningen ha bedrivits fram till 1970-tal vilket också förklarar att dessa fortfarande är synliga i landskapet.

Stenrensen är cirka 20-80 meter långa och 1-3 meter breda samt 0,3-0,7 meter höga av intill 1,5

meter stora stenar. Huvuddelen dock runt 0,3-0,5 meter stora. I några fall är stenrensen utformade som invallningar av vattendraget, särskilt i anslutning till moss/myrmarker där man velat undvika att stockarna åkt ut i mossen.

Ledarmarna är uppdelade i enkel- och dubbekistor. Enkelkistorna är 15-45 meter långa och 0,5-1 meter breda samt är inbyggda i strandhaken. De stenfyllda enkelkistorna har synliga bettingar alternativt synliga stockvarv vilka ligger mot vattendraget.

Dubbekistorna är 15-40 meter långa och 1-1,5 meter breda och ligger ett stycke från land. Dessa består av fackverk av stockar, kistorna har stockvarv på båda sidor. Dubbekistorna fungerar mer som egentliga ledarmar medan enkelkistorna förvisso leder virket rätt men också skyddar stranden från erosion.

På några platser längs vattendraget var stenfyllda triangulära stenkistor vilka är placerade två och två på ömse sidor av vattendraget så att det bildas en smal kil mellan dessa. Enligt uppgiftlämnare skall dessa ha placerats på platser där vattnet behövde få mer fart för att underlätta flottningen. Dessa är 4-10 meter i sida och har tre stockvarv vilka är fastnaglade med armeringsjärn i hörnen. Kistorna är fyllda med sten.

I anslutning till ett större fall påträffades, vad som tolkades utgöra, en flottsränna vilken var utformad som en stötbotten samtidigt som den var uppbyggd flera meter ovanför ravinens botten. De underliggande bjälkarna var fästade i sluttningarna ner mot vattenytan och ovanför dessa var kraftiga plankor fästade i vattnets riktning och på så sätt skapades en plan yta.

Flottsrännan/konstruktionen var cirka 35 meter lång och cirka 8 meter bred, sannolikt har den varit längre med tanke på de järnkrampor som påträffades nedströms denna. Vidare anträffades rikliga mängder med huggspår nedom konstruktionen.

På en häll mitt i vattendraget påträffades en styrskärm i trä, denna var cirka 1 meter hög och ursprungligen cirka 16 meter. Den del av styrskärmen som var intakt var cirka 6 meter lång och bestod av fem stockvarv. Stockarna var fästade med stöttor i berget. Bakom styrskärmen var även uppbyggt med stenblock för att stötta denna.

Där Barlingshultsälven har sitt källflöde i sjön Lelången finns en damm för flottningen med flera utskov, i anslutning till det ena finns en stötbotten vilken är delvis raserad.

Figur 57. Dubbelkista (Obj 20). På bilden kan man se stockarna som sticker fram på ömse sidor av den övertorvade konstruktionen. Foto från norr. Foto: Ellinor Forssell Värmlands Museum.

Figur 58. Trekantskistor på ömse sidor av vattendraget (Obj 21 & 22). Foto från Norr. Foto Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Figur 59. Styrskärm på håll i Barlingshultsälven (Obj 29). Foto från söder. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Enkelkista (Obj 32) med synliga stockvarv mot vattnet. Foto från söder. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

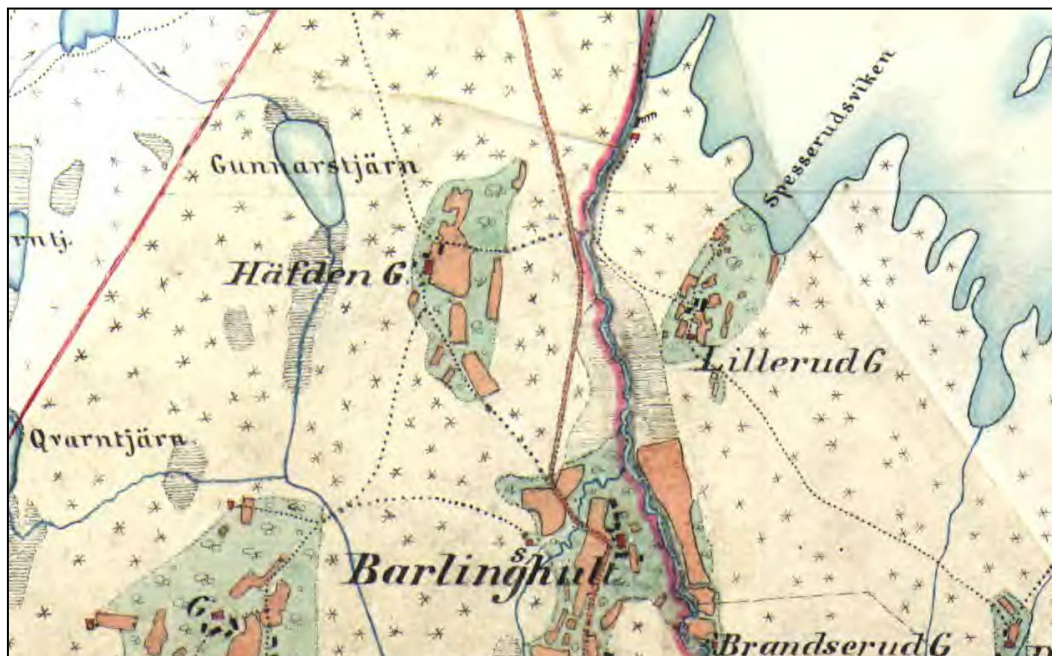

Figur 61. Flottningsränna/stötbotten (Obj 63). Foto från norr. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Figur 62. Objekt 63 från söder. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Den tidigare omnämnda sågen finns utritad på häradsekonomiska kartbladet från år 1883-95 men inte på äldre laga skifteskartor över hemmanet Lelungen på vars hemman sågen ligger. Såglämningen utgörs av tydliga fundament samt en vattenränna vilken mynnar ut i Övre Gla. Strax norr om sågen är en kraftig dammkonstruktion vilken är delvis raserad.

Figur 63. Häradsekonomiska kartan som visar en markering för såg där objekt 5 återfinns i terrängen.

Figur 64. Fundamenten till sågen synliga vid utloppet till sjön Övre Gla. Foto från norr. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Figur 65. Spänger fastnaglade i berget intill forsacke. Foto från öster. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

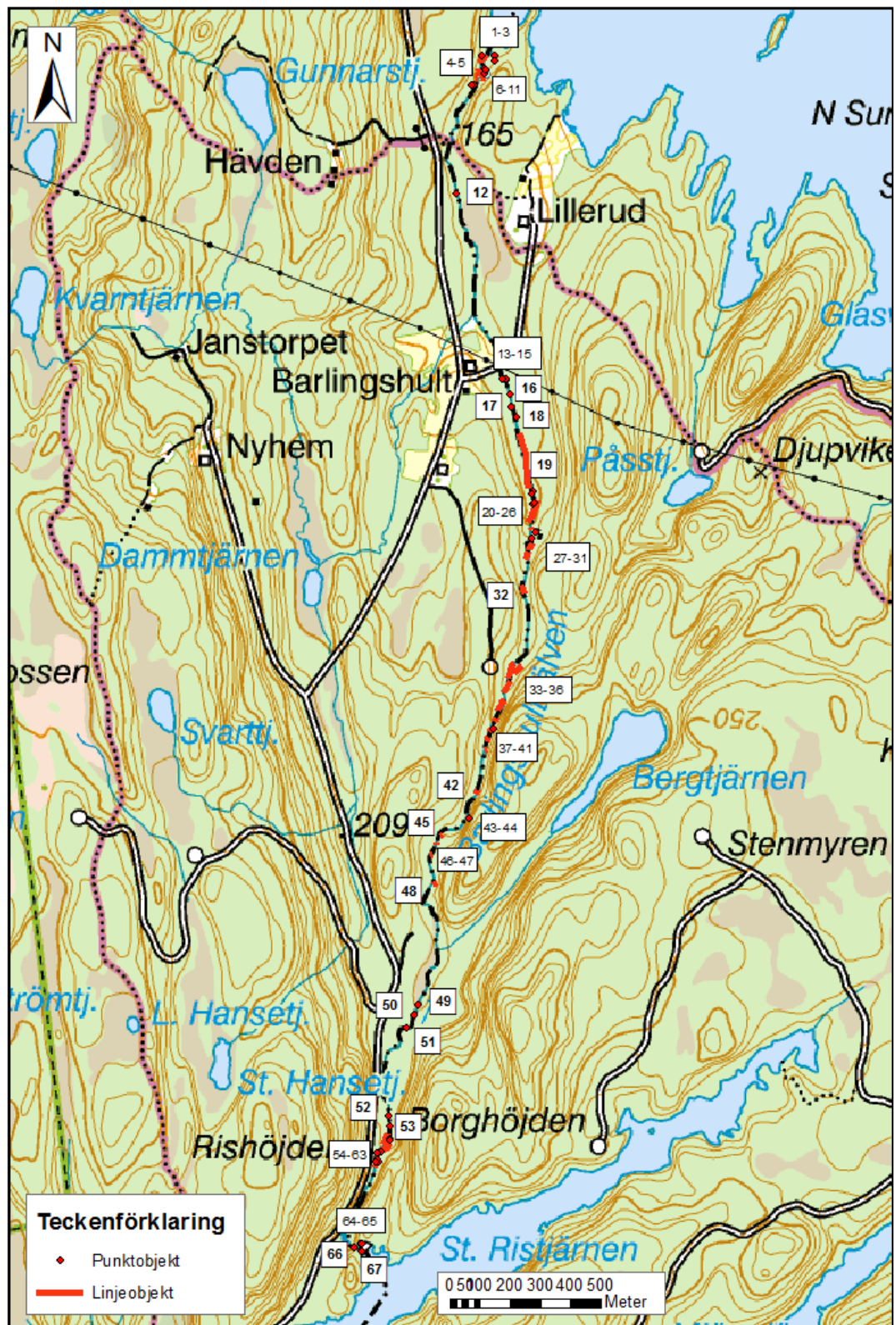

Figur 66. Spänger fastnaglade i berget intill forsacke. På bilden ses även ett av de armeringsjärn som spängerna är fästade med. Foto från öster. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum

Figur 67. Flottningsdamm med stötbotten intill ett av utskoven. Foto från nordväst. Foto: Ellinor Forssell, Värmlands Museum.

Översiktsbild över Barlingshultsälven

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, punktobjekt.

PUNKT								
ID#	Objekt	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
1	husgrund	Skogsmark	Blandskog	348091,129214169	6601583,51326581	-1,79769313486232E+3	husgrund 4x4 m 0,5 m h av 0,2-9m8 m st stenar i 2 synliga varv anlagd intill berghäll	v sluttande moränmark invid vattendrag
2	Gränsmärke	Skogsmark	Blandskog	348049,134856623	6601586,14018579	-1,79769313486232E+3	gränssten, 0,5x0,3x0,2 n o-v. uppallad av 10 tal sten 0,2-0,3 m st sten.	v sluttande moränmark invid vattendrag
3	Övrigt	Skogsmark	Blandskog	348088,633700402	6601566,14861982	2,7	stenfundament 1,5 m diam 0,2 m h av 0,20-0,35 n st stenar, grop tull stolpe 0,8 m dj	no sluttande moränmark
4	Såglämning	Skogsmark	Blandskog	348055,615874838	6601526,97837578	2,4	vattenränna, 14 m l av 3 stenfundament ns riktning. 3x2 ov 1 m h av 0,1-1 m st stenar i 3 till 6 synliga varv , på norra ar timmerskonig av 0,2 m tj stock. s fundament täkt av raserung av dam. möjligen fler fundament i s.	
5	Såglämning	Skogsmark	Blandskog	348055,119249356	6601540,37631533	2,4	såg 16x10 m ns, av stallvisa syllstenar 0,3-1 m st stenar flertalet i 2 varv . centralt ar hjulgrav 6x3 m o-v 1 m dj kallmurad av 0,1-1,5 m st stenar i 5 synliga	

PUNKT								
ID#	Objekt	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
							varv . träkonstruktion er synliga i hjulgrav . n om hjulgrav ar vattenränna 8x2,5 m 1 m dj	
7	husgrund	Skogsmark	Blandskog	348059, 4854010 7	6601536, 2978972 1	3,2	husgrund 4x4 n av stallvisa stenfundament 0,2-1 m h i upptill 4 synliga varv av 0,3-1 m st stenar	v sluttande moränmar k invid vatten
10	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348015, 3898058 4	6601486, 9850940 4	4,6	ledarm i 2 stockvarv synlig i strandhak 10 m l sträcka	invid vattendra g
11	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348023, 5740565 98	6601486, 2824851 2	6,8	delar av ledarm synlig i strandhak i form av utstickande stockar längs 10 m l sträcka	invid vattendra g
12	Flottningsanläggning						vallar efter grävda massor, verkar som man gravt upp flottningsleden	
13	Flottningsanläggning						vall	
14	Flottningsanläggning			348116, 5526283 47	6600514, 3026967 1	- 1,797 6931 3486 232E+ 3	vall	
15	Flottningsanläggning						vall	
16	Flottningsanläggning			348140, 1286128 19	6600464, 4840262 7	1,9	vall	
17	Flottningsanläggning			348146, 8295261 67	6600419, 9922349 1	1,9	vall	
18	Flottningsanläggning			348161, 8871907 62	6600388, 3549363 9	1,8	vall	

PUNKT								
ID#	Objekt	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
21	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348215,567641381	6600139,25538296	6,5	stenkista, trekantig, 10 m s, 0,2-0,3 m st stockar i tre varv, fastnaglade med armeringsjärn i spetsen	strandkant
22	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348212,948570256	6600132,85802811	-1,79769313486232E+3	stenkista, trekantig, 4 m s, 0,2-0,3 m st stockar i tre varv, fastnaglade med armeringsjärn i spetsen	strandkant
24	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348220,190482359	6600101,72242259	2	stenkista, trekantig, 6 m s, 0,2-0,3 m st stockar i tre varv, fastnaglade med spik i spetsen	strandkant
25	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348218,879404412	6600097,31608829	2,6	stenkista, trekantig, 6 m s, 0,2-0,3 m st stockar i tre varv, fastnaglade med spik i spetsen	strandkant
28	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348224,268430185	6600006,24106332	-1,79769313486232E+3	ledarm, 12x2 m n-s och 0,8 m h av 0,8 m st stenar	gammal backfara intill älven
29	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	348213,063156351	6599983,65388929	2,8	styrskärm, 16 m l n-s och 0,8 m h av 5 stockvarv ute på en häll i älven, 2 stöttor fästade med bandjärn i berget. armeringsjärn i berget även sten bakom skärmen, 0,2-0,4	backravin

PUNKT								
ID#	Objekt	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
							m st. i s styrskärmen inbyggd i strandkant 2 synliga stockar.	
39	Flottningsanläggning			348084, 4298669 77	6599354, 5182078 5	1,8	sprängsten, 5x3 m n-s och 0,5 m h av 0,1-0,4 m st stenar	
44	Övrigt			348004, 6995075 1	6599059, 7119926 7	2	körväg	
49	Övrigt			347837, 1111417 12	6598438, 1021134 7	- 1,797 6931 3486 232E+ 3	omgrävt	
50	Övrigt			347821, 9746152 69	6598404, 8982264 2	3	omgrävt	
51	Övrigt			347800, 1430030 51	6598362, 6750884 1	3	omgrävt	
52	Övrigt			347737, 8866914 91	6598073, 2974189 1	4,5	stock 4 m l och 0,2 m diam med fästad betting, aven bearbetad stock i vattenbrynet med urtag för berring	
53	Övrigt			347743, 5276758 83	6598037, 5807347 6	4,4	flertal bearbetade stockar	
55	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347743, 1893625 65	6597996, 5319308 6	5,7	stenrens 3x1,5 m n-s och 0,3 m h av 0,2-0,5 m st stenar	flack moränmar k
56	Flottningsanläggning			347741, 3337487 28	6597992, 7051557 8	4,3	stockar med smidda spikar, troligen efter raserade enkelkistor	
58	Flottningsanläggning			347713, 9486277 39	6597951, 0787133 8	2,6	bearbetade stockar efter stotbotten i	

PUNKT								
ID#	Objekt	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
							alven	
59	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347700, 4599494 84	6597946, 9795936 8	3,9	järnkrampa i berg, 0	berghäll vid vattnet
60	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347700, 1624753 55	6597925, 6242633 8	4	järnkrampa i berg, 0,3 m h och 0,03 m tj, vinkel 0,1 m l	berghäll vid vattnet
61	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347706, 1632577 73	6597919, 8072782 7	2,7	järnkrampa i berg, 0,3 m h och 0,03 m tj, vinkel 0,1 m l	berghäll vid vattnet
62	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347696, 5336935 53	6597920, 0112471 4	2,8	2 järnkrampa i berg, 0,1-0,3 m h och 0,03 m tj, vinkel 0,1 m l	berghäll vid vattnet
64	Flottningsanläggning			347650, 7370120 39	6597650, 0350432 9	2,1	dammvall 18x3 m av 0,5-1,5 m st och huggna stenar i upp till 8 varv, två dammluckor	
65	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347646, 6845800 3	6597647, 9694736 2	2,1	stötbotten 8x4 m n-s av tvärgående stockar 0,3 m tj, ovan dessa stockar 0,2-0,3 m tj i n-s riktning fastnaglade med smidda spikar, strax nedan dammvall	vattenfall
66	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	347625, 8605106 34	6597635, 4348003 4	2,1	stenrens 25x1 m och 0,3 m h av 0,1-1 m st stenar	myrmark
67	Flottningsanläggning			347649, 1312745 21	6597622, 0437622 4	2	dammvall 15x1 m och 0,5 m h av 0,3-0,8 m st huggna stenar	

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, linjeobjekt.

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
4	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,3	stenrens, 20x2 m och 0,5 m h n-s av 0,3-0,8 m st stenar	holme i bäcken	
5	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	3,6	enkelkista, 15x1 m n-s och 0,5 m h av 0,2-0,9 m st stenar. mot vattnet är timring i 2 varv. 0,3 m l smidda spik i dessa	strandkant	
8	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,4	raserad ledarm 8 m l av stallvisa 0,3-1 m st stenar	strandkant vid fors	
9	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	raserad ledarm 10 m l n-s av stallvisa 0,3-1 m st stenarm, även synligt timmer i strandkanten	strandkant vid fors	
5	Flottningsanläggning			2,4	dammvall 8x4 m o-v och 0,5 m h, enstaka synliga stenar i s		
6	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	dammvall 14x3 m o-v och 0,3-2 m h, av 0,2-1 m st stenar i 6 synliga varv. raserad i n och v	moränmark backravin	
7	övrigt	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenskodd strandkant av 0,3-1 m st stenar i upp till 3 synliga varv	o strandkant av älven	
19	Kanal	Skogsmark	Blandskog	1,8	kanal 10 br, 2-4 m br och 0,5 m h vallar		
20	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	6,4	dubbelkista, 40x1 m n-s, kraftigt övertorvad och beväxt med trad. i n synliga stockar, 3 parallella, 0,15 m tj. synliga bettingar. 0,2-0,4 m st stenar. 0,5 m h	v strandkant av älven	

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
23	Flottningsanläggning			2	stenrens 85x2-3 m br 0,5 m h av 0,2- 0,8 m st stenar.		
30	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,1	32x4 m och 0,5 m h av 0,2-1 m st stenar.	moränmark backravin	
32	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	2,7	enkelkista, 45x0,5 m n-s 0ch 0,5 m h av 0,2-1 m st stenar. i n enstaka bettingar synliga. s stockar mot älven i 4 synliga varv 8 m k	o sidan av älven backravin	
31	Flottningsanläggning			2,4	stenrens, 24x3 och 0,5-0,7 m h av 0,3- 0,7 m st stenar		
27	Flottningsanläggning			2,3	12x3 m och 0m5 m h av 0,3-0,8 m st stenar		
26	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	stenrens, 80x2-3 m och 0,5 m h av 0,2- 0,7 m st stenar	myrmark v kanten av älven	
54	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,4	stenrens 46x2 m och 0,3-0,5 m h av 0,10-0,8 m st stenar, urplockad i n	flack moränmark	
57	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,9	stenrens 60x1-2 m och 0,3-0,5 m h av 0,10-0,8 m st stenar,	flack moränmark	
63	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,9	stötbotten, 35x8 m av tvärgående stockar, 0,3-0,4 m st o-v riktning, på dessa ar fastade plank, 0,1 m br och 0,05 m tj i n-s riktning.	vattenfall	
48	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	stenrens 20x1 m och 0,3 m h av 0,1- 0,5 m st stenar	myrmark	
47	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,9	stenrens 10x1,5 m och 0,3 m h av 0,1- 0,8 m st stenar	v-sluttande moränmark	

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
46	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenrens 15x2 m och 0,4 m h av 0,2-0,8 m st stenar	flack moränmark	
45	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenrens 15x3 m och 0,5m h av 0,4-1 m st stenar	myrmark	
43	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	1,7	dubbelkista, 15x1,5 m br och 0,3 m h av 0,2-0,5 m st stenar, synliga stockar på ömse sidor och bettingar fastade med 0,3 m l och 0,03 m tj smidda spik. urplockad i mitten	flack moränmark	Skadad
42	Flottningsanläggning	Skogsmark	Barrskog	1,9	stenrens, 20x1,5 m Och 0,3 m h aav 0,3-0,6 m st stenar	flack moränmark	
41	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,2	anlagda spänger 15x0,3 m, 0,1 m tj stockar löper längs med vattendraget, fastade med armeringsjärn på håll vid fall	vattenfall	
40	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	anlagda spänger för flottarna, 0,1 m tj stockar löper längs med vattendraget, 20 m l även små bettingar, fastade med armeringsjärn på håll vid fall	vattenfall	
38	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,8	anlagda spänger 35x0,3 m, 0,1 m tj stockar löper längs med vattendraget, fastade med armeringsjärn på håll vid fall	vattenfall	
37	Flottningsanläggning			4	enkelkista 15v0,5 m och 0,5 m h av 0,20-0,8 m st stenar synliga bettingar.		

LINJE							
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG	SKADESTUTS
36	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2,5	stenrens 48x3 m 0,5 m h 0,4-1,5 m st stenar.	flack moränmark	
35	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,2	stenrens 60x2 m 0,3 m h 0,2-0,7 m st stenar.	flack moränmark	
33	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	5,4	stenrens/ledarm 60x2-3 m 0,5 m h 0,2-1 m st stenar.	flack moränmark	
34	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	4,2	stenrens/ledarm 50x2 m 0,5 m h 0,2-0,7 m st stenar.	myrmark	

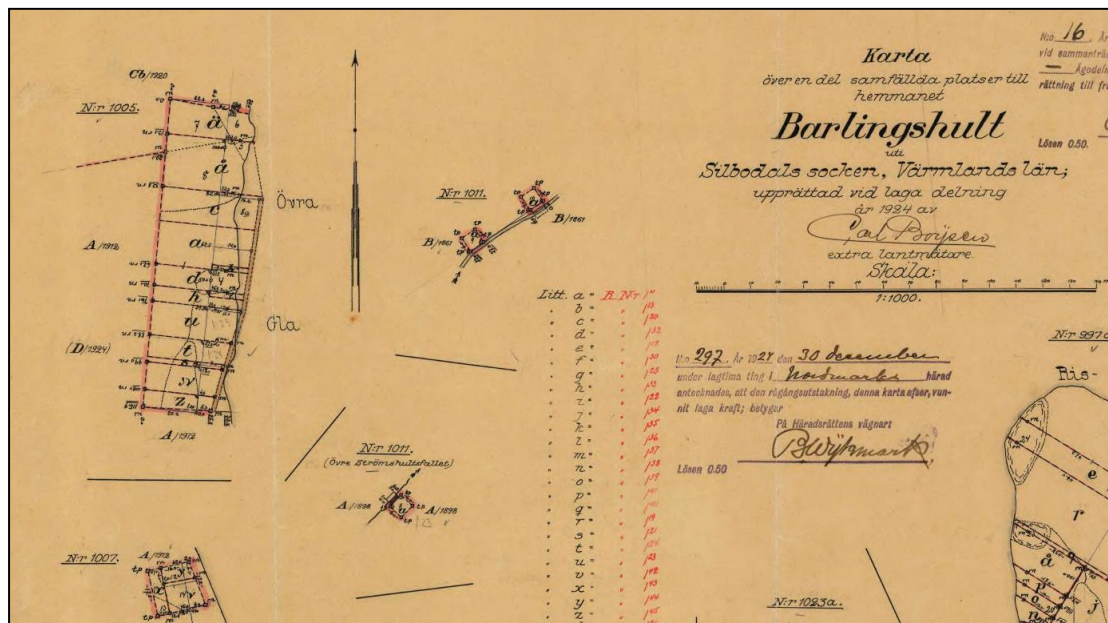
Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Barlingshultsälven

Barlingshultsälvens landsidor är i huvudsak obebyggda. Vid älvens utlopp i Övre Gla, på västra sidan, finns emellertid ett par byggnader (Obj. 1) av intresse. Redan på en skifteskarta från 1840 finns en mindre samfällighet markerad utmed vattnet, tomt nr 1005 inom hemmanet Barlingshult. Att det är fråga om en samfällighet får vi veta genom 1924-års delningskarta där samtliga samfällda platser inom Barlingshult regleras. Tomt 1005 är då uppdelad i ett stort antal mindre landremsor. Samfälligheten finns även med på 1964-års ekonomiska karta. Nu är tomten tillsynes bebyggd med ett hus. Än idag är flera markägare delägare i samfälligheten.

Figur 68. Karta över Laga skifte 1943. Samfälligheten uppe till höger är markerad med orange. Lantmäteriet.

Enligt uppgift från Kurt Lennart Andersson, Barlingshults gård, har samfälligheten använts både i samband med fiske och i flottningen. Sannolikt har flera av markägarna haft båt liggandes här med vilken de tagit sig ut på Övre Gla för att fiska. Den stuga som finns här idag är enligt uppgift en nätbod som ska ha uppförts av en Sven Eliasson, troligen runt mitten av 1900-talet. Sven bodde på en gård vid Nyhem, väster om Barlingshult. Sven är borta sen länge men troligen nyttjas byggnaderna alltjämt av ättlingar till Sven, om än mycket sporadiskt. Flottningen på Barlingshultsälven skedde från söder, från Stora Ristjärnen upp till Övre Gla. Utmed hela sträckan lades virke i från de omgivande skogarna, så även vid den aktuella samfälligheten vid älvens utlopp. Samfälligheten användes som förvarings- och ilägningsplats för olika skogsägare. Väl i vattnet samlades allt virke i en timmerbom som drogs med båt in i Buvattnet intill Stora Gla och fram till Finndammen där det lastades över till lastbil för vidare transport till Glava. I Glava lades virket i Glafsforden för vidare färd söderut. Sådana var förhållandena åtminstone under 1950- och 60-talet enligt Kurt Lennart Andersson, som själv var med och flottade på 1960-talet.

Figur 69. Delningskarta från 1926. Markområdet längst upp till vänster är den aktuella samfälligheten på vilken det idag ligger en fiskestuga. Lantmateriet.

Flottningen i området torde ha upphört runt 1970. Fram till dess var det ganska livat i bygden. I Hävden hade trakten länge en egen skola. Billerud var under 1900-talet en stor skogsägare i området och ägde också många fastigheter. Idag är de flesta husen privatägda och den dominerande skogsägaren är numera AB Hilmer Andersson med stort sågverk i Lässerud, Köla socken.

Figur 70. Fiskestugan med båthus, på samfälligheten vid Barlingsälvens utlopp i sjön Övre Gla.

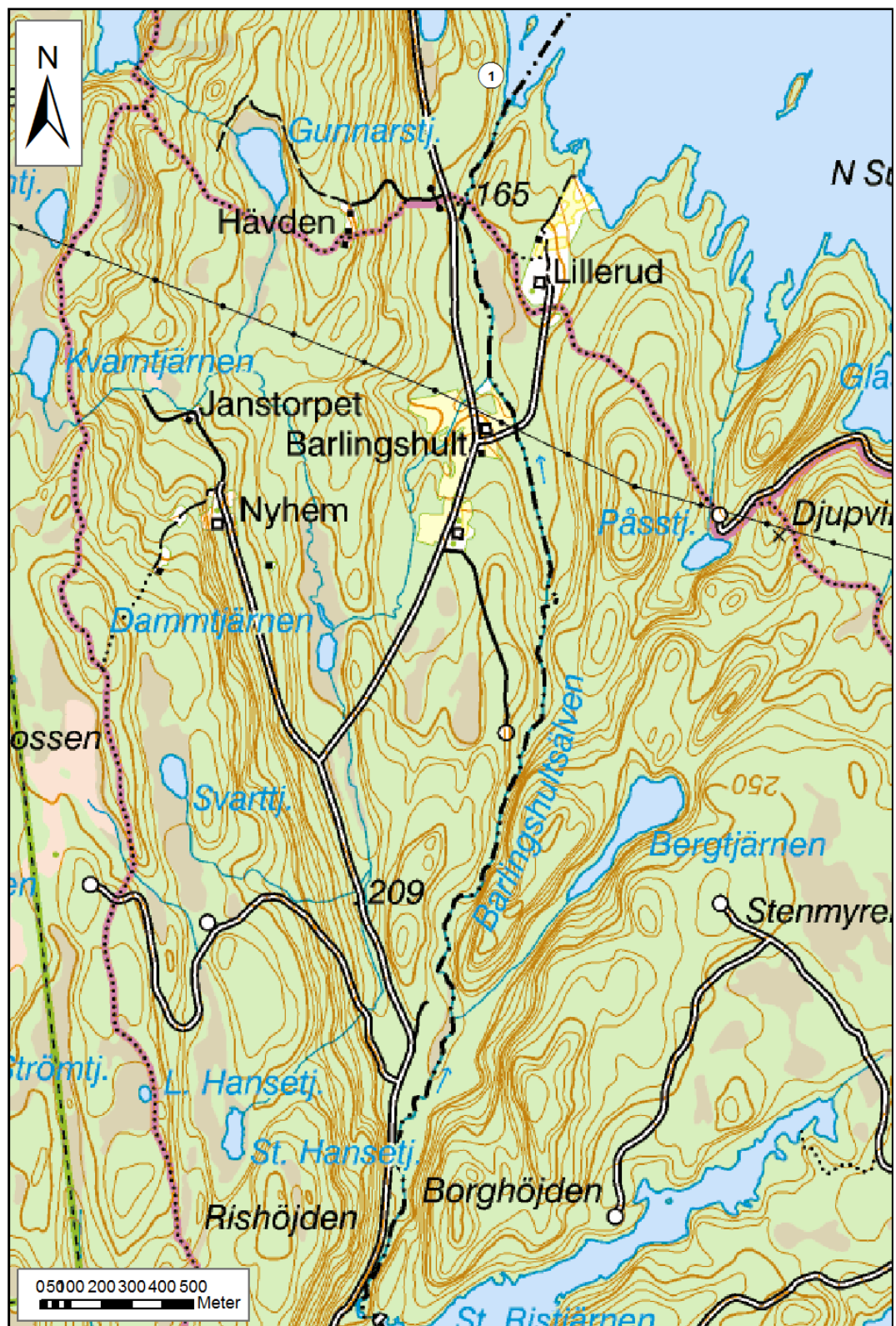
Figur 71. Stugan, eller nätboden.

Den stuga Sven Eliasson byggde, som enligt uppgift ska ha tjänat som nätbod, är av tämligen oansenlig storlek och rektangulär till formen. Ingången är placerad på kortsidan ner mot vattnet. Dörren är sannolikt en återanvänd dörr som anpassats till stugan genom att nedre delen sågats av. Stugan kan mycket väl ha flyttats hit, några markeringar i stockarna kunde dock inte uppfattas i det regnväder som rådde vid besöket. Takkonstruktionen i form av enkla, sågade taksparrar är inte ursprunglig. Spår i gavelväggarna visar att byggnaden tidigare haft ett åstak. Ovanpå sparrarna ligger glest lagda underlagsbräder vilka bär upp horisontellt lagda band av slätplåt, sammanfogade genom en hakfals. En plåtskorsten på den övre kortsidan vittnar om att det finns en eldstad i stugan, vilket kan tyda på att den även använts för övernattning. Båthuset är tämligen välhållet, uppfört som en regelkonstruktion klädd med en slätpanel av smala brädor. Taket är belagt med trapetskorrugerad plåt. Dörren är försedd med hänglås. Större delen av båthuset sträcker sig ut i vattnet. Intill båthuset ligger en vitmålad träbåt upp och ner som snart skattat åt förgängelsen.

Figur 72. Båthuset vid Barlingshultsälvens utlopp.

Översiktsbild över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse utmed Barlingshultsälven

Inventering av kulturlämningar

Bärhusälven

Figur 73. Laga skifteskarta över hemmanet Häljebyn från år 1854. På kartan är de båda dammarna som framkom vid inventeringen utritade. En på vänstra sida och en på högra sidan av kartbilden.

Vattendraget rinner från sjön Lilla Bör till sjön Stora Bör i Årjängs kommun. Vattendraget flyter till stora delar genom mossig terräng men också med flera forsande partier där emellan. Den inventerade sträckan är cirka 1 kilometer lång. Inom inventeringsområdet påträffades 20 lämningar. Det rörde sig uteslutande om flottningslämningar såsom stenrens, ledarmar i form av enkel- och dubbekistor, dammvallar, en kilstensmur, en stötbotten, rest av, trekantiga stenkistor och flottningsrännor.

Figur 74. Trekantiga stenkistor (Obj 11 & 12). Foto från söder. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Stenrensen var 20-30 meter långa och 2-3 meter breda samt 0,5-1 meter höga av 0,1-1 meter stora stenar.

Enkelkistorna var urplockade och därför svåra att ange några storleksangivelser kring, det enda som syntes var enstaka stockar och bettingar vid strandkanten. Dubbelkistan var 20 meter lång och 3 meter bred och cirka 1,5 meter hög och övertorvad. Några ledarmar vara svåra att avgöra huruvida dessa var enkel-eller dubbelkistor eftersom det låg sekundärt påförd sten över dessa.

En kilstensmur som var 20 meter lång hade tidigare stängt av den naturliga vattenfåran vid ett forsande parti. En 3 meter bred öppning i muren vittnar om att den naturliga vattenfåran kunde stängas till i samband med att flottningen bedrevs älven.

Figur 75. Stenkismur. (Obj 75). Foto från sydöst. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Strax nedom denna hade en kanal för en flottningsränna grävts. Inga rester av rännan fanns kvar, inte heller några fundament till rännan. En liknande ränna påträffades emellertid ett stycke uppströms och i anslutning till denna påträffades även fundamenten till själva rännan. De båda flottningsrännorna var mellan 30 till 120 meter långa. De grävda rännorna var 2 meter breda och 1 meter djupa. Delar av den längre rännan innehöll mindre parställda fundament av mindre stenar i två synliga varv.

På ett flertal platser längs vattendraget, där vattnet flöt långsammare, påträffades trekantiga stenkistor på ömse sidor av vattendragen. Dessa var 3-7 meter stora och bestod av stockar i upp till två varv. Utrymmet mellan stockarna var fyllda med 0,1-0,5 meter stora stenar.

Figur 76. Parallella stenfundament till flötningsränna (Obj. 5). Foto från söder. Foto: Björn Wallbom, Värmlands Museum.

Översiktsbild över Bärhusälven

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, punktojekt.

Punkt								
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	Y	X	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
7	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	353451, 0748719 58	6580359, 05217725	1,8	trekantig stenkista, 3x3 m och 0,5 m h av 0,1-0,5 m st stenar, 0,2 m tj stockar på ömse sidor i 2 synliga varv	flack moränmark
8	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	353469, 6619825 13	6580323, 96498548	1,9	trekantig stenkista, 3x3 m och 0,5 m h av 0,1-1 m st stenar, 0,2 m tj stockar på n sidan, uppströms	flack moränmark
11	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	353832, 0981674	6580263, 88247774	1,7	trekantig stenkista, 5x5 m och 0,5 m h av 0,1-0,5 m st stenar, 0,2 m tj stockar på ömse sidor	flack moränmark
12	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	353843, 9676951 63	6580251, 72010223	2	trekantig stenkista, 7x7 m och 0,5 m h av 0,1-0,7 m st stenar, 0,2 m tj stockar på ömse sidor i 2 synliga varv	flack moränmark
16	Flottningsanläggning			354037, 1357694 36	6580269, 3490815	2,2	2 urplockade enkelkistor med stockar och bettingar	
17	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	354054, 6385255 65	6580270, 34642548	1,9	trekantig stenkista, 4x4 m och 0,5 m h av 0,1-0,7 m st stenar, 0,2 m tj stockar pa omse sidor	flack moränmark
18	Flottningsanläggning			354056, 7431794 4	6580273, 23778709	1,5	stotbotten?3x3 m av tvärgående stockar pa botten, 1 stock på dessa i o-v riktning, 0,2 m diam	

Tabell över påträffade kulturlämningar vid Barlingshultsälven, linjeobjekt.

LINJE						
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
1	Flottningsanläggning			1,6	dammvall 22x1-2x0,8 av 0,3-0,8 m st stenar i 5 synliga varv	
2	Flottningsanläggning			2	dammvall 21x4x 0,3-1,5av 0,4-1,5m st stenar i 4 synliga varv. 8 m l s sidan och 5 m l n sidan, 8 m br öppning i alven	
3	Flottningsanläggning			2,6	stenrens 30x2-3x1 av 0,1-1 m st stenar	
4	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	dubbelkista 20x3x0,3-1 av 0,2-1 m st stenar, synliga bettingar, 0,2 m diam	backravin
5	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	flottningsränna 120x2. i v ar en 2x1 m dj grav ränna, 30 m l och därefter parallella rader med små stenfundament, 0,2-0,5 m h av 0,2-0,5 m st stenar i 3 synliga varv. synliga trärester efter rännan	o-sluttande moränmark
6	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,7	stenrens 20x1x0,5 av 0,1-0,8 m st stenar	o-sluttande moränmark
9	Flottningsanläggning			1,8	kilstensmur 20x1x1 av 0,2-1 m st stenar i 4 synliga varv, fylld med mindre sten, skalmur, 3 m st öppning i mitten	
10	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	2	flottningsränna, 30x2 Och 1 m dj	o-sluttande moränmark
13	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	stenrens 20x2x0,5 av 0,1-1 m st stenar	flack moränmark
14	Flottningsanläggning			1,8	dammvall 20x2x0,2-1 av 0,3-0,7 m st stenar anlagda på stockbädd	
15	Flottningsanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,6	stenrens 22x2x1 av 0,1-0,5 m st stenar	flack moränmark
19	Flottningsanläggning			2,1	ledarm 8x2x0,3 av 0,2-0,8	
20	Flottningsanläggning			2,1	ledarm 10x3x0,5 av 0,2-0,8	

Inventering av kulturlämningar

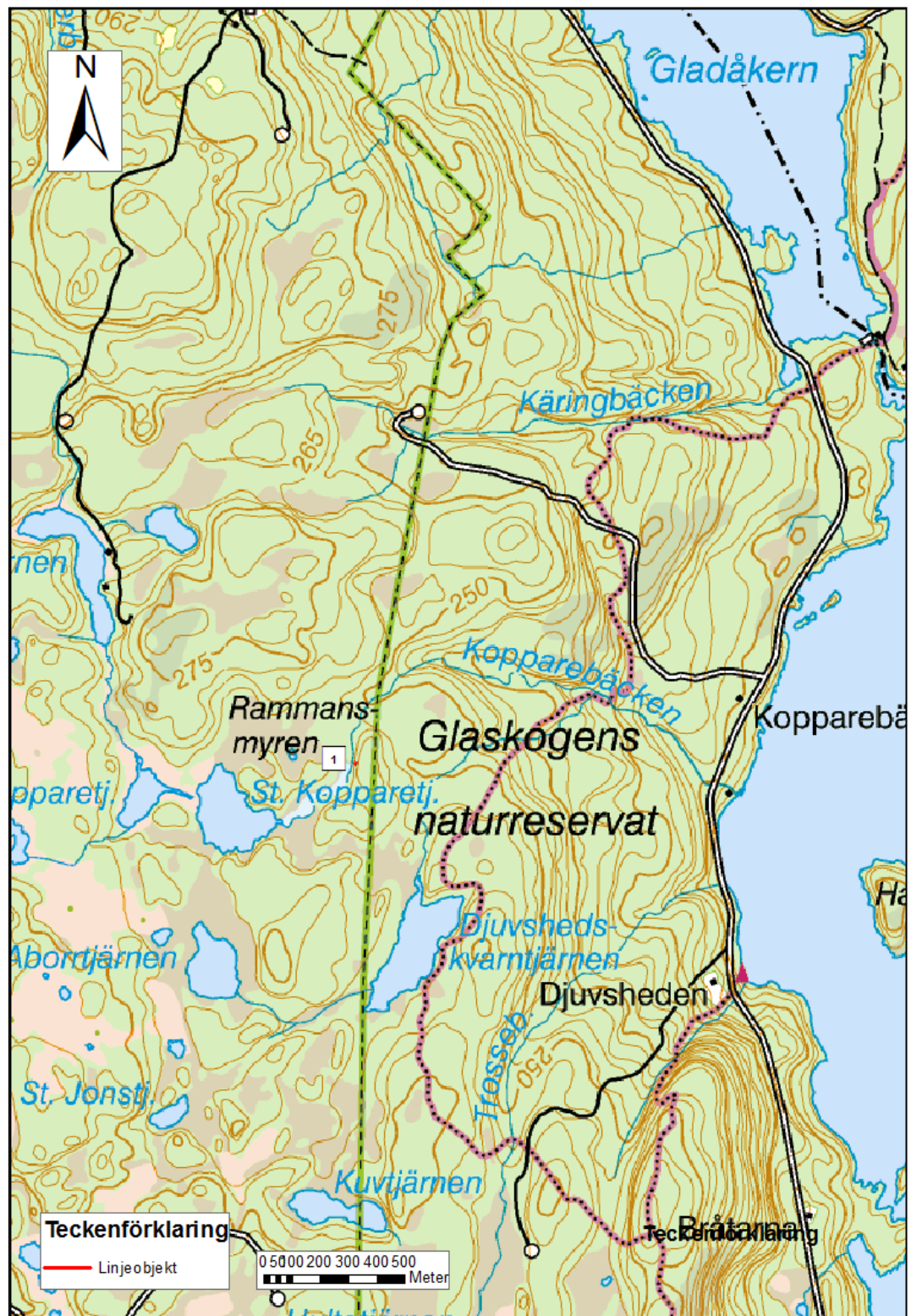
Kopparebäcken

Vattendraget rinner från stora Kopparetjärnen ned till sjön Övre Gla i Årjängs kommun. Vattnet forsar mestadels fram i hållmark och på ett flertal platser har vattnet grävt sig ned i berget. I anslutning till sjön stora Kopparetjärnen rinner bäcken genom myrmark för att sedan ringla sig vidare genom skogsmarken. Den inventerade sträckan är ungefär 2 km lång och inom inventeringsområdet påträffades endast en lämning i form av en dammvall. Dammen som fortfarande är i bruk var cirka 20 meter lång. Dammen är påbyggd i sen tid vilket bland annat en dammlucka från år 1998 vittnar om. Dammen finns möjligen utritad på en lagaskifteskarta från år 1837 över hemmanet Mörtlös i Karlanda socken. Sannolikt har dammen utgjort en damm till en skvaltkvarn

Figur 77. Lagaskifteskarta över hemmanet Mörtlös från år 1837. På kartan är en markering (ett svart streck över kopparebäcken) för vad som förefaller vara en damm i de centrala delarna av kartan.

Översiktsbild över Kopparbäcken

Tabell över påträffad kulturlämning vid Kopparbäcken, linjeobjekt.

Linje						
ID#	OBJEKT	MARKSLAG	SKOGSTYP	PDOP	BESKRIVNING	TERRÄNG
1	Dammanläggning	Skogsmark	Blandskog	1,798	dammvall 20x1,2 o-v och 0,3-1 m h av 0,1-1 m st stenar, påbyggd i sen tid, dammlucka från 1998	småkuperad moränmark invid myr

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsen diarienummer: 439-5769-2015.

Värmlands Museums projektnummer: 15.270.162.

Beställare: Länsstyrelsen i Värmland.

Län: Värmland

Landskap: Värmland

Kommuner: Torsby, Hagfors och Arvika samt Årjäng.

Socknar: Ekshärad, Gustav Adolf, Karlanda, Silbodal, Sillerud, Östmark

Inventeringsperiod: oktober/november.

Arkeologisk personal: Ellinor Forssell, Björn Wallbom (Ansvarig).

Byggnadsantikvarie: Monica Björklund, Mattias Libeck.

Inmätning: Handgps i rikets Koordinatnät, Sweref 99 TM.

Referenser

Jakenberg, Klas-Erik. Uddeholms aktiebolag 1870-1985

Kungliga elektrifieringskommitténs meddelanden 14. Utredning beträffande planmässig elektrifiering av landsbygden inom Värmlands län, 1924.

Mattson, Anders, Övre Fryksdalen, 1998.

Ottoson, Jan, Hur man bygger en bastu på Sveriges landsbygd, 1932.

Muntliga källor:

Amderssp, Kurt, Barlingshult

Arvidsson, Anders, Östmark

Bengtsson, Göran, Torsby

Berg, Valter, Gustavsfors

Ericsson, Berit och Henry, Östmark

Gustavsson, Inga-lill, Östmark

Jakobsson, Anders, Lekvattnet.

Kurt Lennart Andersson, boende i Barlingshult sen ca 60 år.

Hemsidor:

www.ostmark.se

<https://sok.riksarkivet.se>, sökord Konradsfors

www.nyckelangen.se, information baserat på släktforskning

Kartreferenser

Rikets allmänna kartverks arkiv akt. J112-87-9. 1883-95. Häradsekonomiska kartan Röjdåsen.

Rikets allmänna kartverks arkiv akt. J112-88-13. 1883-95. Häradsekonomiska kartan Mussjön.

Rikets allmänna kartverks arkiv akt. J133-12d7f70. 1968. Ekonomiska kartan Mussjön.

Rikets allmänna kartverks arkiv akt. J112-88-19. 1883-95. Häradsekonomiska kartan Gustavsfors.

Lantmäteristyrelsens arkiv akt. R37-22:3. 1837. Laga skifteskarta över Mörtån.

Lantmäteristyrelsens arkiv akt. R65-26:3. 1854. Laga skifteskarta över Häljebyn.

Lantmäteristyrelsens arkiv akt. R17-13:3. 1847. Laga skifteskarta över Halla.

Lantmäteristyrelsens arkiv akt. R96-11:2. 1783. Storskiteskarta över Norra Röjdåsen.

Lantmäteristyrelsens arkiv akt. R96-12:1. 1757. Storskiteskarta över Södra Röjdåsen.

Lantmäterimyndighetens arkiv akt. 17-sib-160. 1843. Laga skifteskarta över Barlingshult.

Lantmäterimyndighetens arkiv akt. 17-sib-515. 1926. Delningskarta över Barlingshult.

Lantmäterimyndighetens arkiv akt. 17-ekd-215. 1876. Laga skifteskarta över Brunnberget.

Värmlands Arkiv

Fryksdalens flottningförening F2:25

Fryksdalens flottningförening F2:30

Fryksdalens flottningförening F3:3

Uddeholms ab, Centrala skogskontoret F2:200

Uddeholms ab, Centrala skogskontoret F2:417

